

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM FOTOGRAMMETRIA ÉS TÉRINFORMATIKA TANSZÉK

KUGLER ZSÓFIA: DIGITÁLIS KÉPELEMZÉS

Műegyetem rkp. 3. K. ép. I.em. 31.
1111 Budapest

Tel: +36 1 463-1187
Fax: +36 1 463-3084
www.fmt.bme.hu

Hordozó eszközök

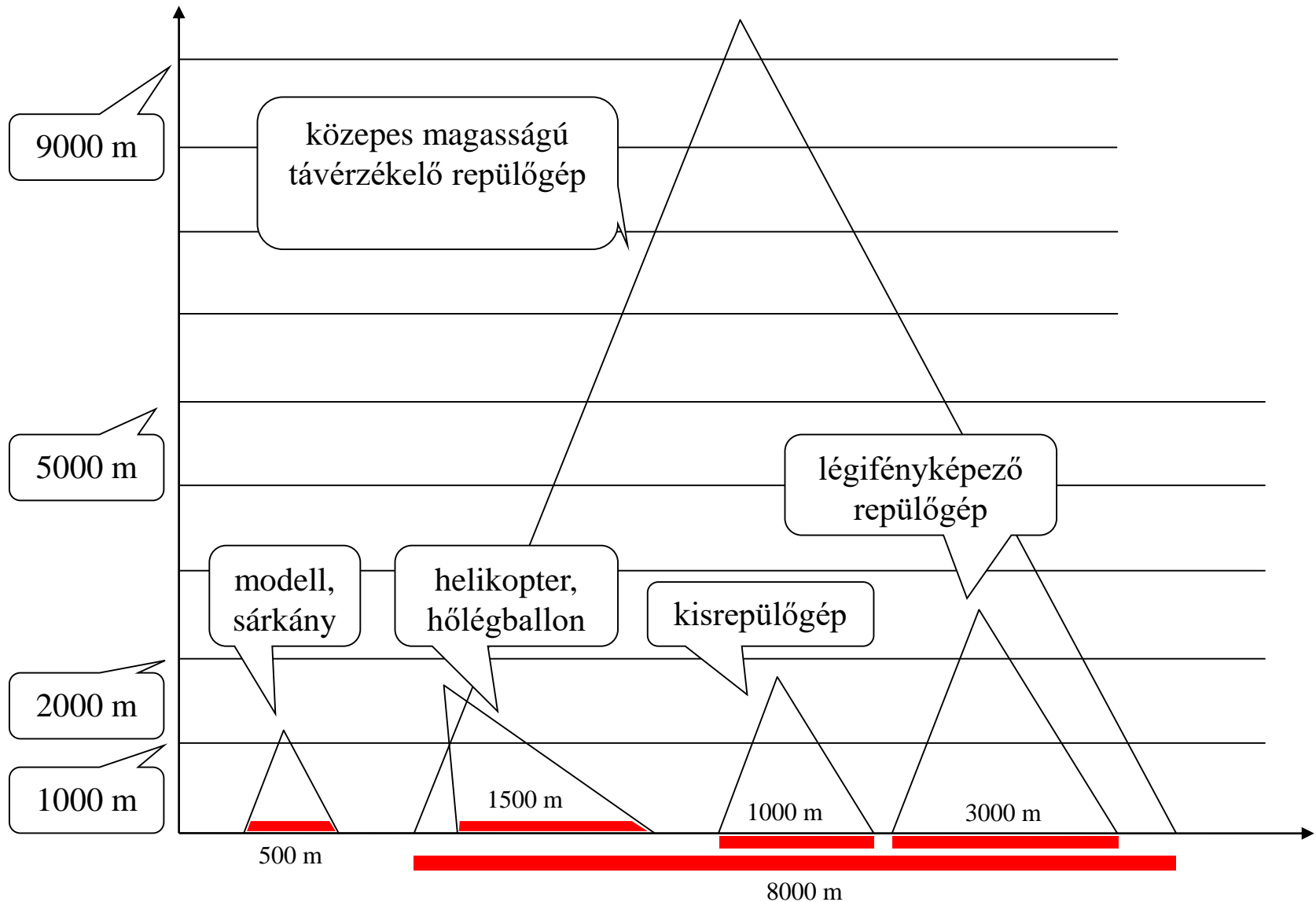
Keringési pályák jellemzői

Szenzorok hordozóeszközei (platform)

- Jármű vagy hordozó
- Űreszköz:
  - Föld körül keringő mesterséges égitest
  - műhold vagy mesterséges holdak
- Légi: repülő, távirányított, vezető nélküli repülő, ballon
- Létrás kocsi, stb.

A LÉGI HORDOZÓESZKÖZÖK FELVÉTEL-KÉSZÍTÉSI PARAMÉTEREI 1.

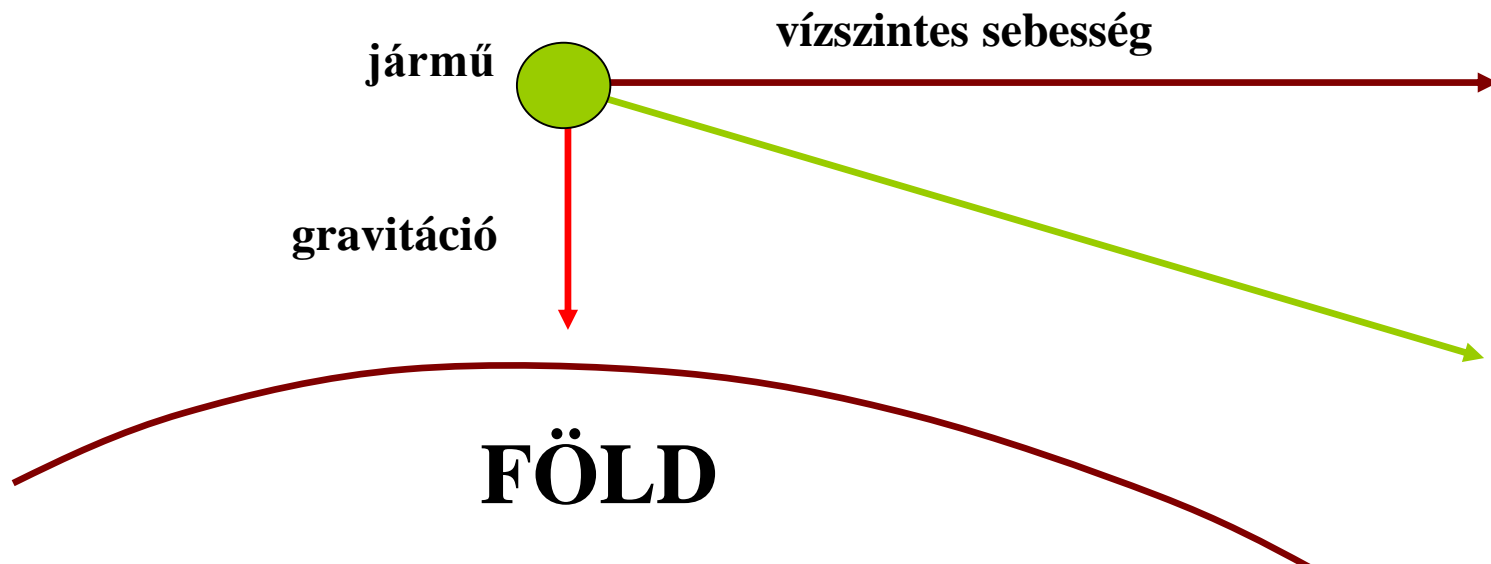
Műholdak típusai

- **Csillagászati műholdak:** csillagászati méréseket végző műholdak.
- **Távközlési műholdak:** rádió és mikrohullámú kommunikációs, geostacionárius pálya
- **Földfigyelő műholdak:** a Földet figyelik a világűrben, környezeti, térképezési vagy meteorológiai céllal.
- **Navigációs műholdak:** GPS
- **Felderítő műholdak:** katonai vagy kémkedési célokat szolgáló földfigyelő műholdak
- **Meteorológiai műholdak:** a földi időjárást és/vagy éghajlatot figyelő
- **Bioműholdak:** élőlény kísérletek
- **Geodéziai műhold:** Föld geodéziai, geofizikai paramétereinek meghatározása
- **Nemzetközi űrállomás:** 2000 óta állandó emberi jelenlét az űrben

Műholdas pályák

- Repülőgép működési elve: levegő közegben kialakuló *(aero)dinamikus* felhajtóerő (függ sebességtől) – gravitációs erő
- Keringő műholdak működési elve (*asztrodinamika*): légkör hiányában centrifugális - centripetális (gravitációs) erők kiegyenlítődése tartja körpályán a járművet (súlytalanság)

Keringési sebessége

- Newtoni általános tömegvonzás törvénye szerint
- Körpályán keringő műholdak sebessége (**v**)
állandó :
  - egyenesen arányos a két test tömegével (Föld és műhold tömege)
  - fordítottan arányos a köztük lévő távolság (műhold - Földközéppont távolsága)

$$v \text{ [m/s]} = (G * M / r)^{1/2}$$

G : gravitációs állandó ($6.6726 * 10^{-11} \text{ N m}^2 / \text{kg}^2$)

M : két test, műhold - Föld össztömege (Föld tömege $5.972 * 10^{24} \text{ kg}$)

r: pálya sugara Föld középpontjából számolva

Keringési sebesség

- Műhold földközelpénben gyorsabban mozog
- Földtávolban lassabban mozog
- Amikor magas pályáról alacsonyabbra esik, nő a sebessége, *gyorsul*
- Amikor alacsony pályáról magasabbra emelkedik csökken a sebessége, *lassul*

Keringési idő (periódus)

Egy műhold **körpályájú** keringési ideje (**P**) arányos a pálya sugarával, fordítottan arányos műhold sebességével:

$$P [s] = 2 * \pi * r / v$$

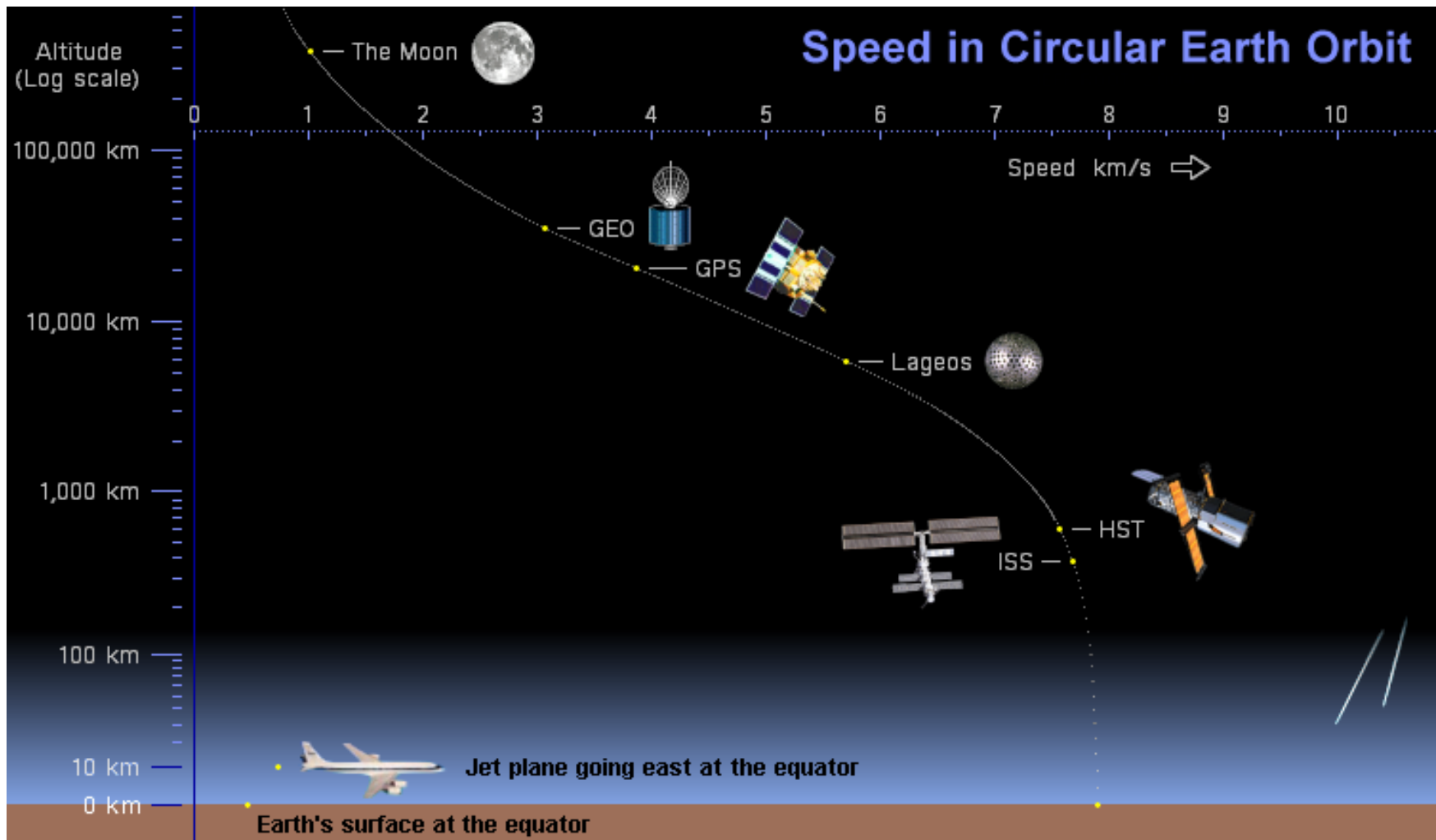
v : körpályán keringő műholdak sebessége

r : pálya sugara Föld középpontjából számolva

Pálya sebesség – periódus összefüggése

	Altitude	r	Speed	Poroide	
GEO	35,800 km	42,170 km	3.07 km/s	1	day
Navstar	20,200 km	26,570 km	3.87 km/s	12	hours
	10,000 km	16,370 km	4.93 km/s	5.8	hours
Lageos	5,900 km	12,270 km	5.70 km/s	3.8	hours
	2,000 km	8,370 km	6.90 km/s	2.1	hours
	1,000 km	7,370 km	7.35 km/s	105	minutes
Hubble	600 km	6,970 km	7.56 km/s	97	minutes
	100 km	6,470 km	7.84 km/s	87	minutes

Műhold pályák

Keringési sebesség ekliptikus pályán

- Newtoni mozgásegyenletek pályája egy kúpszelet szerint történik
- Kepler törvények ellipszis pályát írnak le
- Keringési sebessége földközelpontban gyorsabb mint földtávolban

Kepler 3. törvénye szerint keringési idő:

$$P = 2 * \pi * (r^3 / G * M)^{1/2}$$

r : pálya - Föld középpontjától mért közepes távolsága

Pálya magasság

Térbeli felbontás

instantaneous field of view (IFOV)

Features	Landsat1,2,3	Landsat 4,5	SPOT	IRS-IA	IRS-IC
Natre	Sun Sys	Sun Sys	Sun Sys	Sun Sys	Sun Sys
Altitude (km)	919	705	832	904	817
Orbital period (minutes)	103.3	99	101	103.2	101.35
inclination (degrees)	99	98.2	98.7	99	98.69
Temporal resolution (days)	18	16	26	22	24
Revolutions	251	233	369	307	341
Equatorial crossing (AM)	09.30	09.30	10.30	10.00	10.30
Sensors	RBV,MSS	MSS,TM	HRV	LISS-I,LISS-II	LISS-III,PAN,WIFS

Az űrrepülés fázisai: felbocsátás

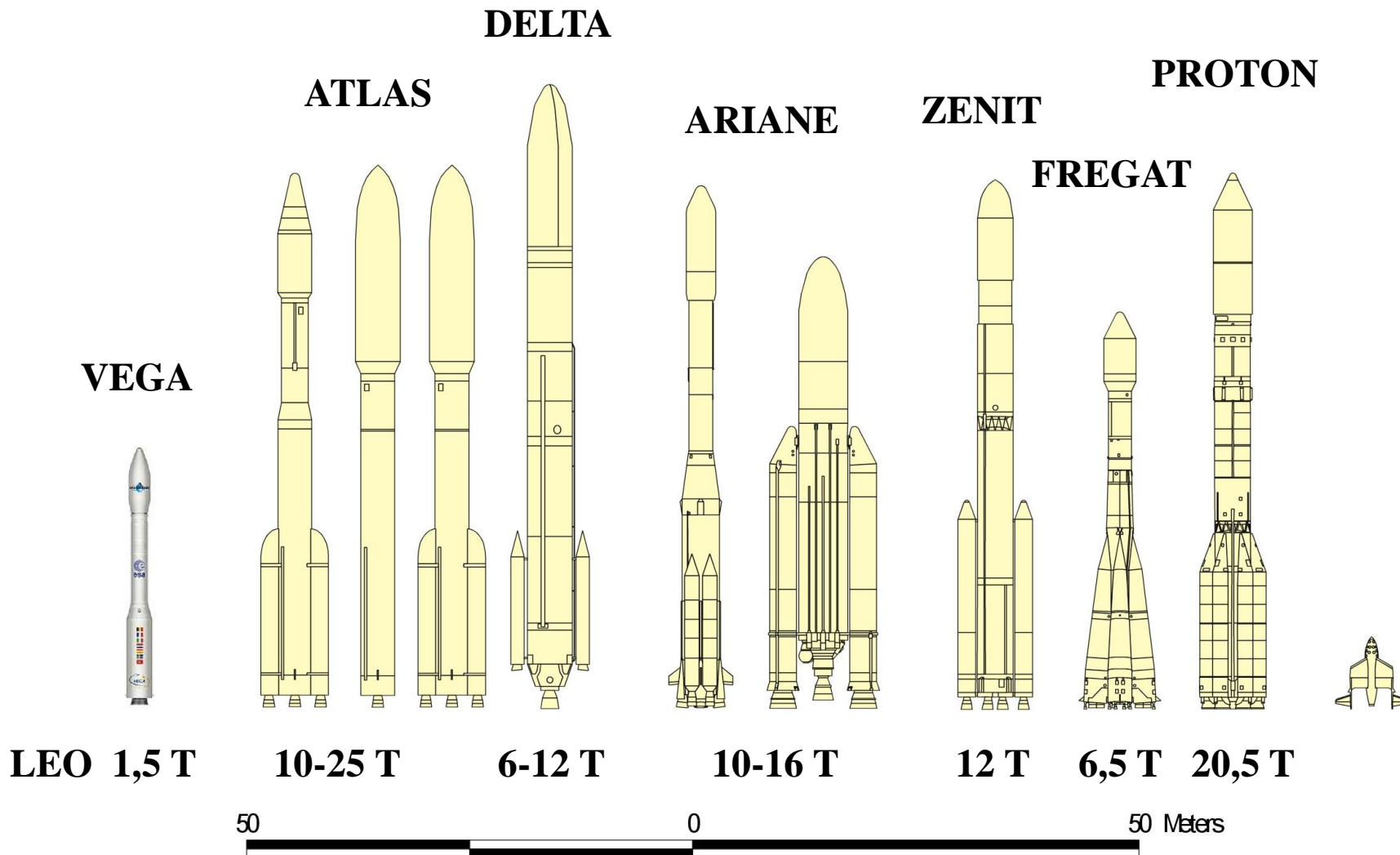
- Felbocsátás űrrepülőtéren történik hordozórakéták segítségével
- A világűr elérése: 100 km-es magasságú pálya
- A Földről való felbocsátás után az űreszköz a bolygó körül keringési pályára áll
- Világűrben a test mozgása:
  - égi mechanika
  - űreszköz hajtóművének alkalmazása
- Célszerűen az Egyenlítőhöz minél közelebb

Vega 1 kilövés (Masat-1, BME fejlesztés)

<https://www.youtube.com/watch?v=V4oyByYPIEg&nohtml5=Fa>

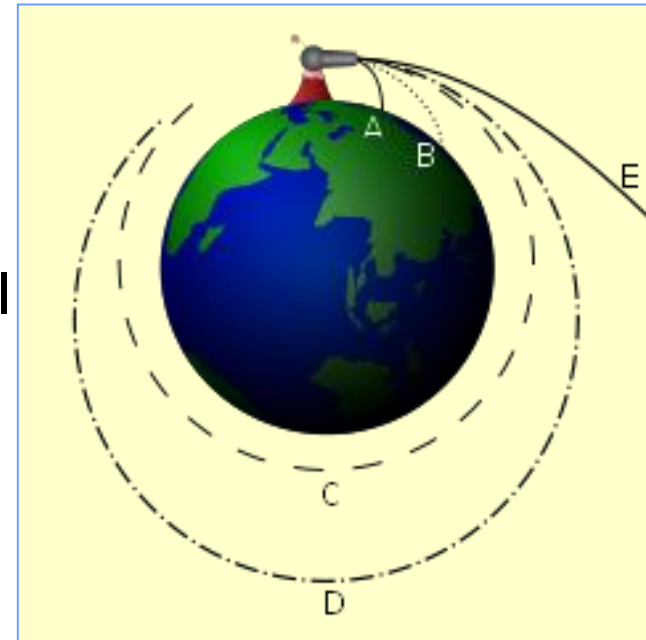

A JELENLEG RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ HORDOZÓRAKÉTÁK

Az első kozmikus sebesség (körsebesség)

- legkisebb sebesség, hogy az űreszköz egy égitest körüli körpályára álljon (**C pálya**)
- kisebb sebességgel haladó tárgy nem kerüli meg az égitestet, hanem visszaesik a felszínére (**A,B pálya**)
- közvetlenül az égitest felszíne fölött halad (**C pálya**)
- ennél gyorsabban haladó űrjármű a Föld körül valamilyen, a körpályánál nagyobb méretű és összenergiájú ellipszispályán fog repülni, (**D pálya**) centrifugális és gravitációs erők egyensúlya
- kezdősebesség elér egy újabb határértéket (a második kozmikus sebességet), akkor a lövedék sosem tér vissza (**E pálya**)

Körsebesség számítása

Körsebesség: centrifugális és gravitációs erők egyensúlya

$$v_e = \sqrt{\frac{2GM}{r}} = \sqrt{\frac{2\mu}{r}} = \sqrt{2gr}$$

M – az égitest tömege

r – az égitest sugara

G – a gravitációs állandó

g - az adott magasságban érvényes nehézségi gyorsulás

sebesség független a pályára állított test (műhold) tömegétől

Földön az első kozmikus sebesség 7,91 km/s

űrhajók indításakor a folyamatos gyorsítási szakasz, ezért terheli az űrhajósokat csak néhány g gyorsulás

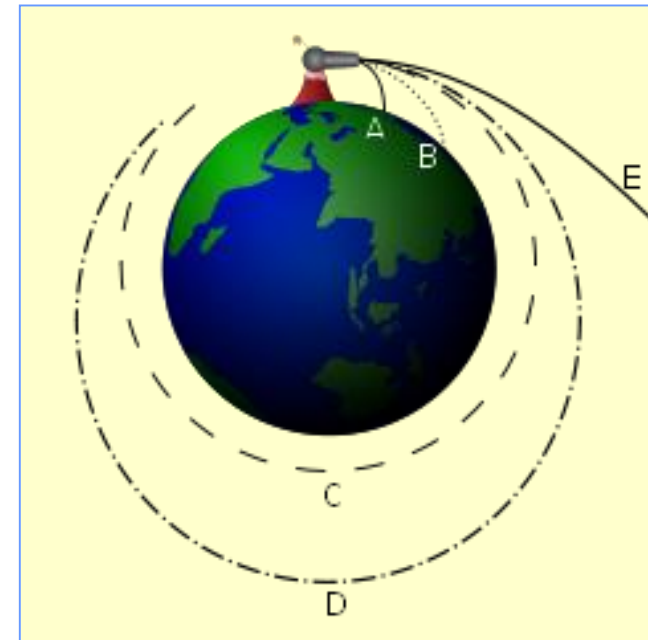
Föld forgási sebessége

- segítségünkre van a pályára állításkor, ez pedig a Föld forgása
- Forgástengelytől távolodva nő a forgási sebesség
- Egyenlítőhöz a lehető legközelebb rakétakilövő állomás
- Kilövés keleti irányba:
  - Föld forgási sebesség Egyenlítőn: 465 m/s
  - Pályára állítási sebesség 6%-a

Az második kozmikus sebesség (szökési sebesség)

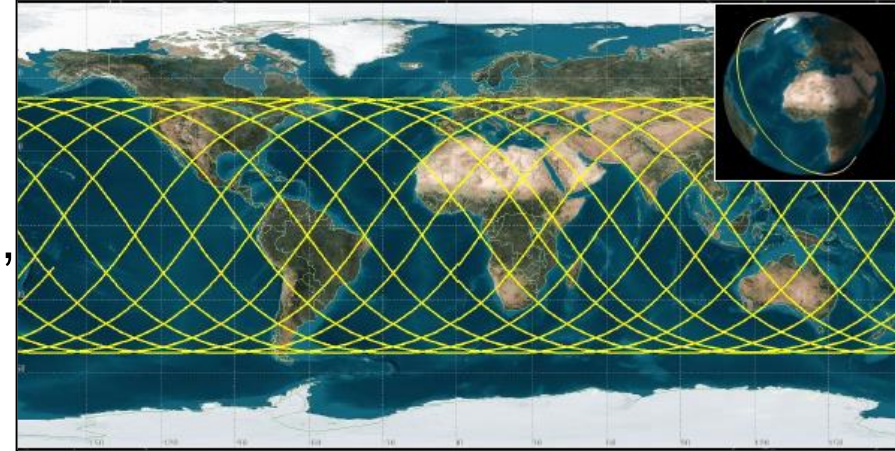
- kezdősebesség elér egy újabb határértéket (a második kozmikus sebességet), akkor a lövedék sosem tér vissza (**E pálya**)
- szökési sebesség égitestről indulva az űreszköz parabolapályára áll.
- A parabola pálya a legkisebb energiájú elszakadási pálya
- központi égitest gravitációs vonzásából, és folyamatosan távolodik (csak végtelenben lesz G nulla)
- **Földön a második kozmikus sebesség 11,19 km/s**
- 1959, első megszökött műhold: szovjet Luna-1

Pálya típusok magasság szerint

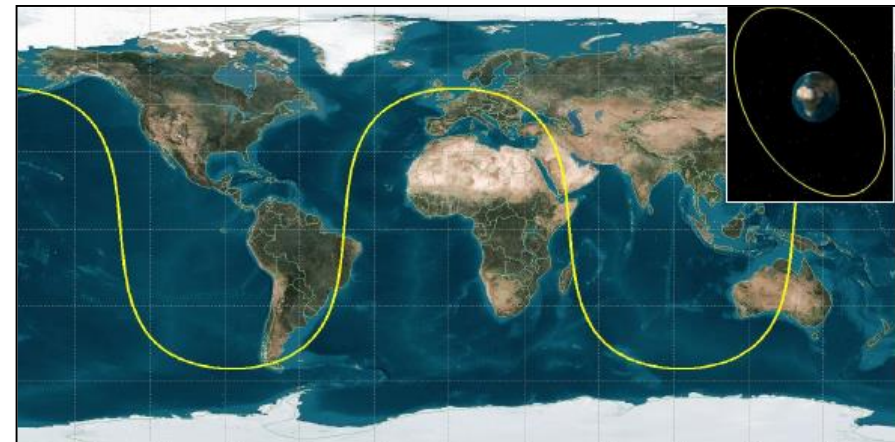
- **Alacsony földkörüli pálya (LEO- Low Earth Orbit)**

- Magasság: 300 - 1 500 km
- Pályasík: 1. Nem poláris 2. Poláris, napszinkron 3. Poláris nem napszinkron
- Példa: Földmegfigyelő műholdak (Landsat, IKONOS, ISS)

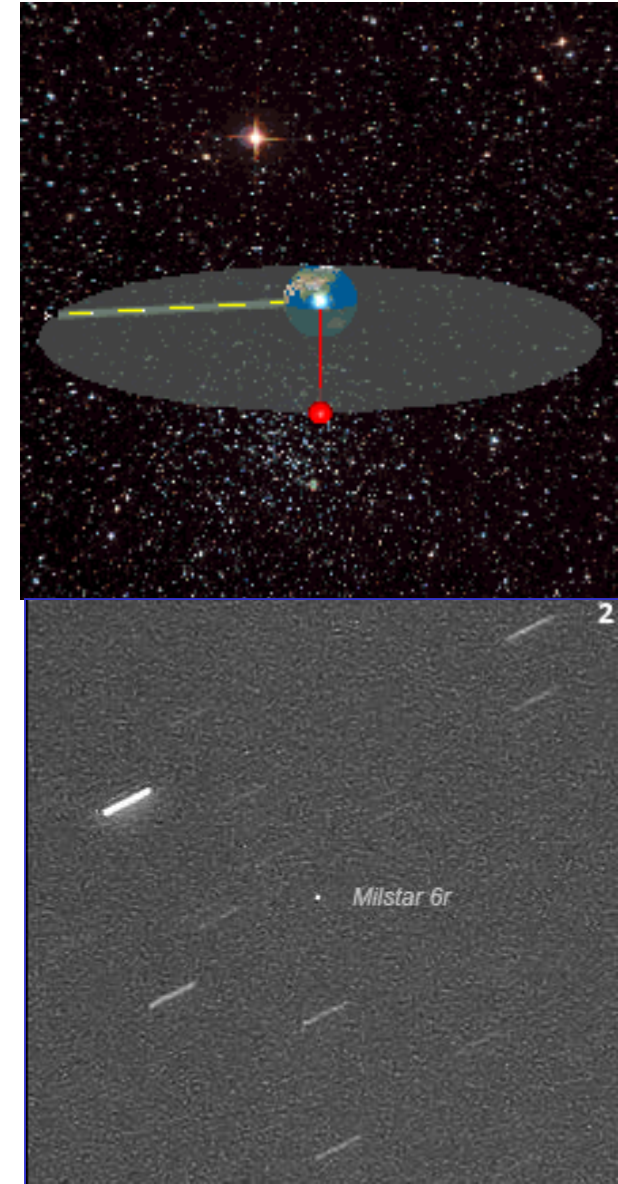
- **Közepes földkörüli pálya (MEO) magasságú pályák**

- Magasság: 2 000 -36 000 km
- Típusai: Navigációs, Kommunikációs, Geodéziai műholdak
- Példa: Galileo, Glonass, GPS

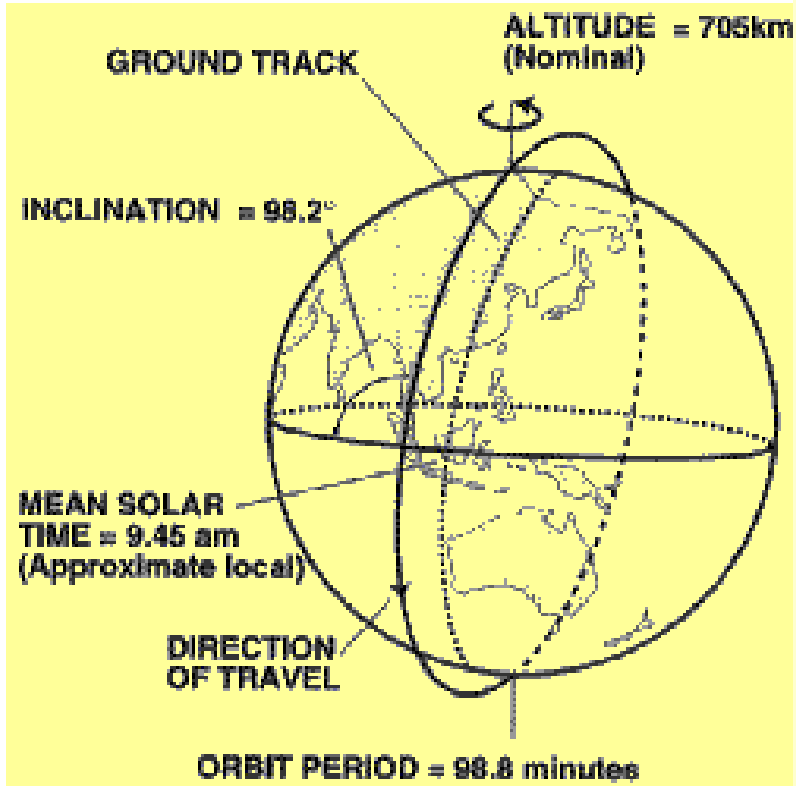

Geostacionárius pálya

- Föld forgási periódusa - keringési idő azonos
- Keringési ideje (23 óra, 56 perc, 4,1 másodperc)
- pálya Egyenlítő síkjában van
- Föld bármely pontjáról mindig azonos helyen, látszólag mozdulatlanak
- magassága 35 786 km
- Példa: meteorológiai, kommunikációs műholdak

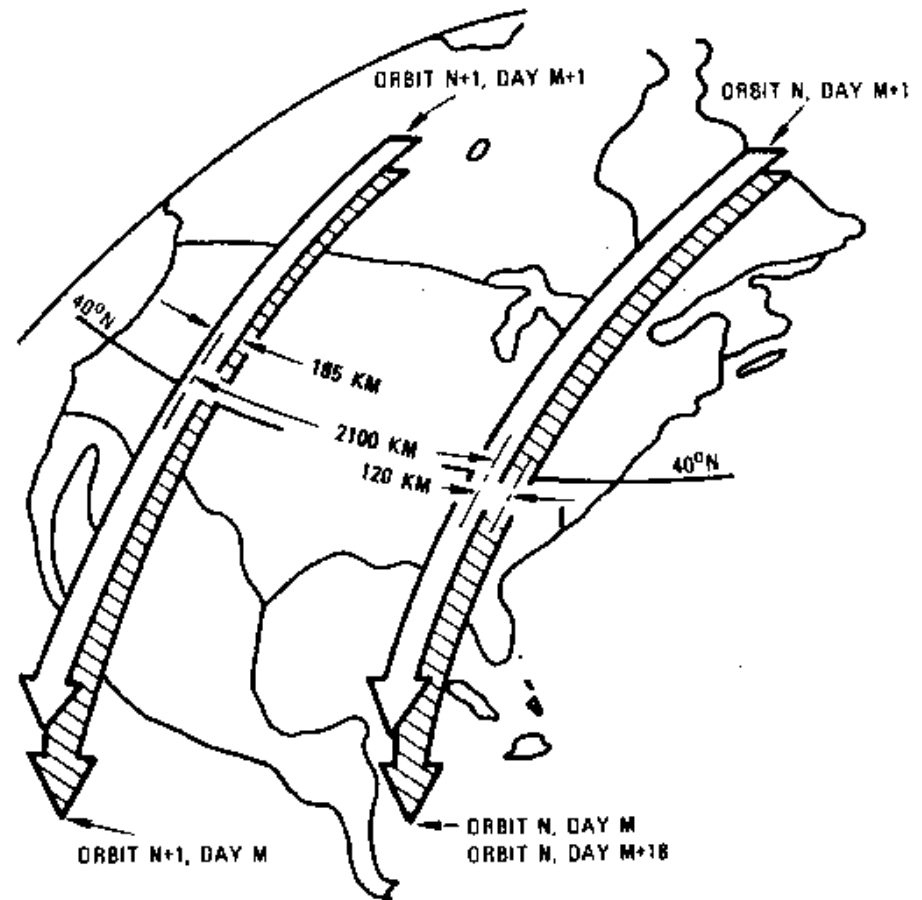
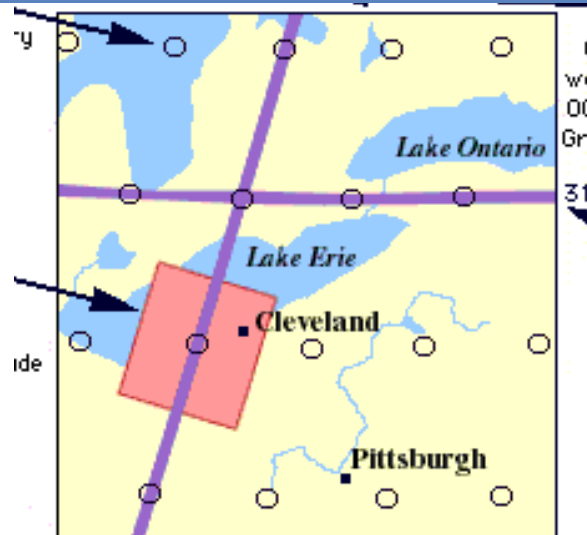
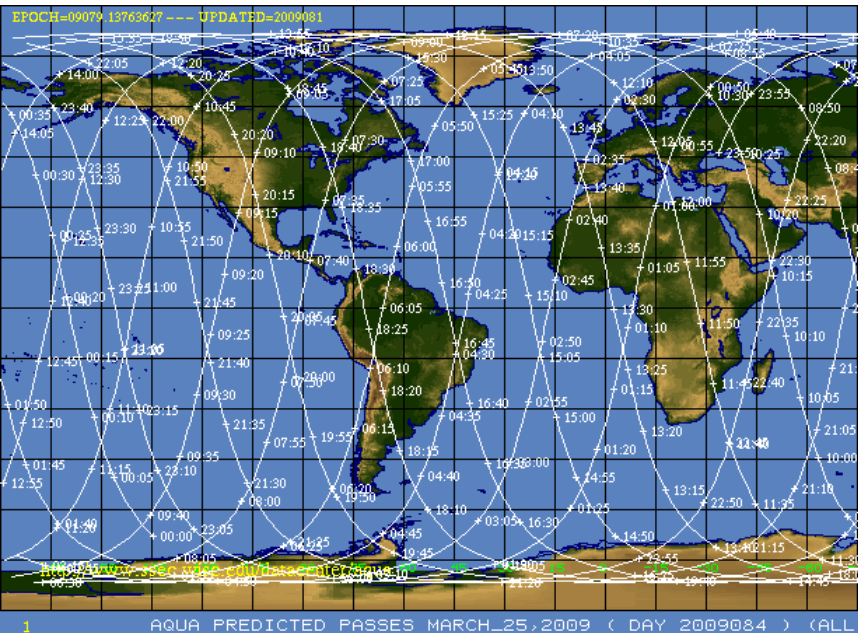

Landsat pályája

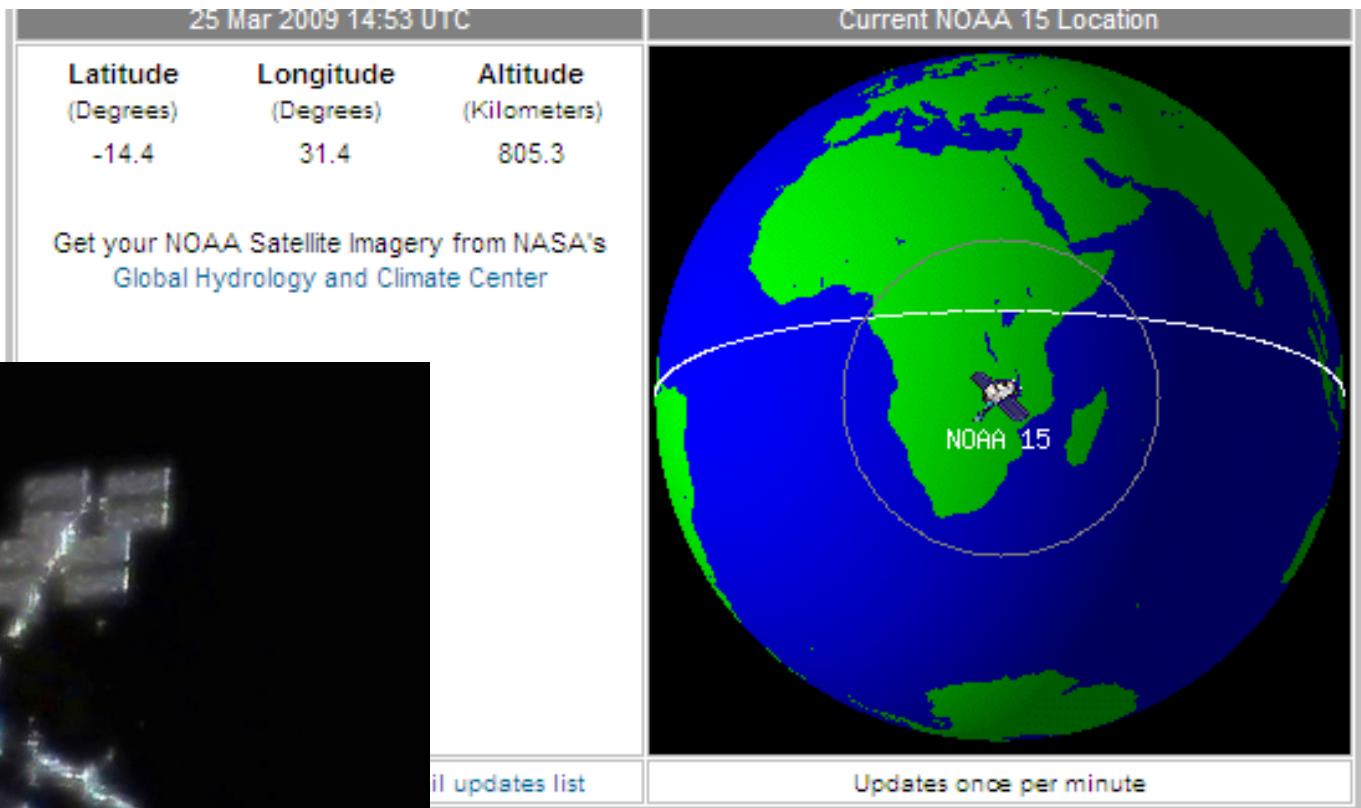
- körpálya
- napszinkron
- Közel poláris
- Magassága 705 km
- Egyenlítőt északról – délre lépi át a leszálló (nappali) pályán, délelőtt 10:00 és 10:15 óra között.
- Sebessége 7.5 km/sec
- Keringési ideje 99 perc
- 16 nap alatt repüli be a teljes földfelszínt
- Déli-, és északi szélesség 81° között

Pálya által lefedett terület (footprint)

Műhold pályák élőben

<http://www.n2yo.com/?s=39084> Landsat 8

ISS Dec 27, 2008

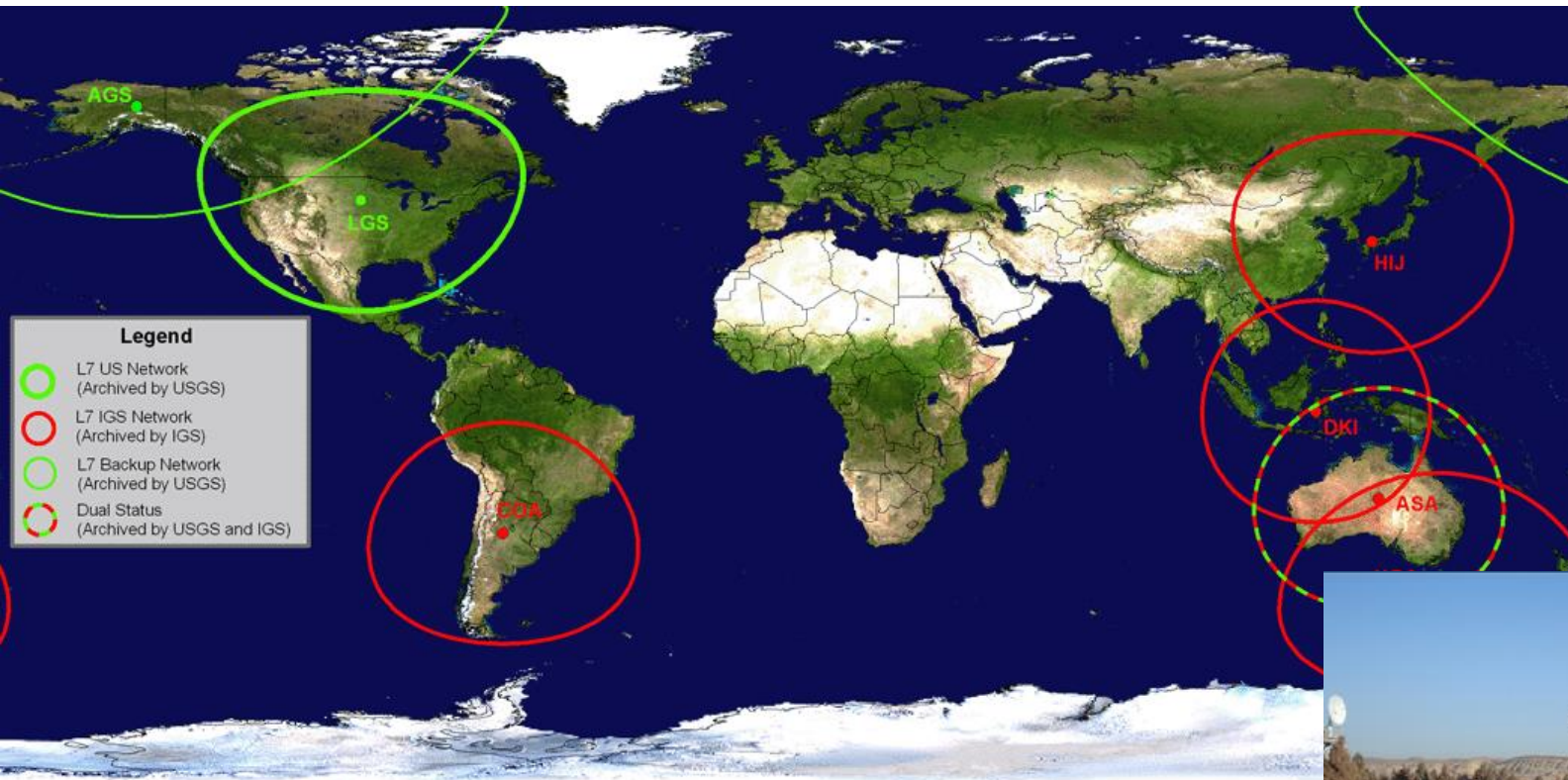
ISS földi teleszkóppal fényképezve

R.Vandebergh

Földi vevőállomások

Landsat adatok állomás hálózata: adatátvitel

Legközelebbi földi vevőállomás

- ELTE- Környezetfizikai Tszcsop.
- 2002 óta
- HRPT (High Resolution Picture Transmission) vevő állomás
- koordinátái: $47,475^{\circ}\text{É}$, $19,062^{\circ}\text{K}$
- NOAA műholdcsalád
- kínai FengYun-1d,
- NASA Aqua és Terra műholdak

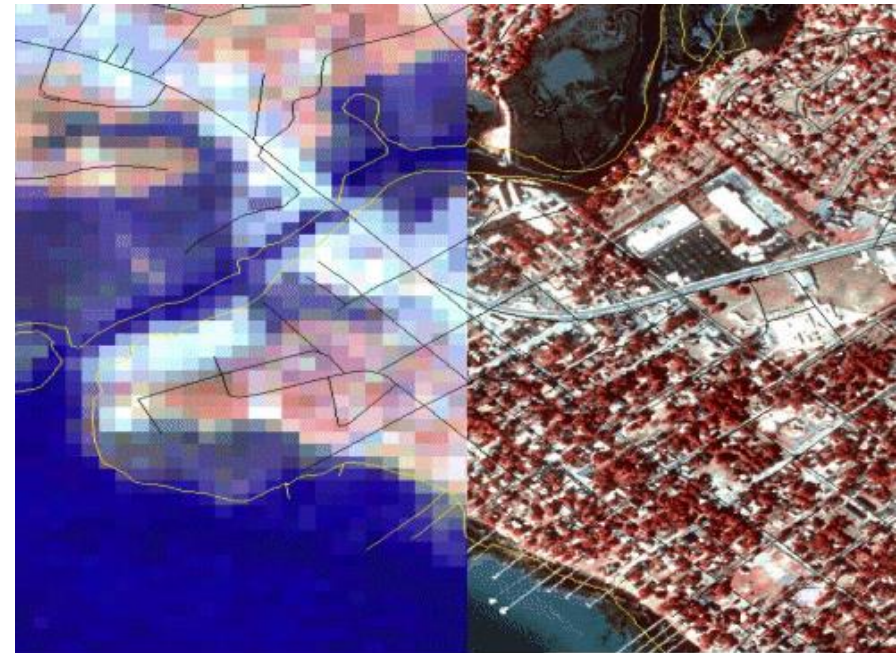
Műholdas szenzorok Multispektrális érzékelők

Felbontás

- geometriai
- radiometriai
- spektrális
- temporális

Geometriai felbontás

- **Térbeli felbontás**
  - Egy pixel által lefedett felszín tényleges mérete
  - 10s cm (??) - 100s km
  - befolyásolja:
    - Keringési magasság (across track),
    - Keringési sebesség (along track)
  - látószög

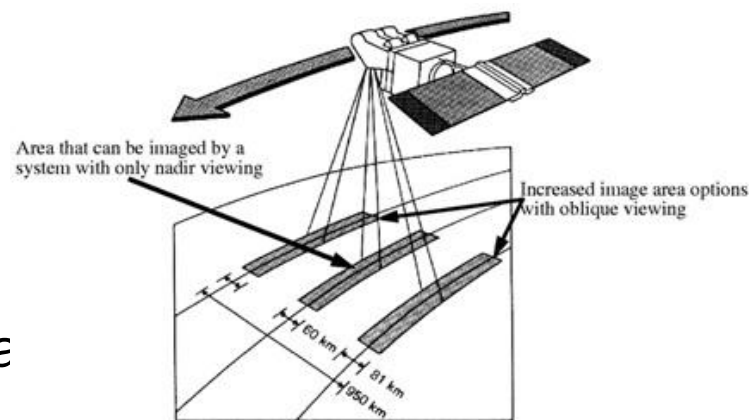
Satellite Image
(30 meter spatial resolution)

Aerial Photograph
(1 meter spatial resolution)

Térbeli felbontás

• Időbeli felbontás

- Percek - napok
- **Visszatérés egy adott felszíni pont felé**
- befolyásolja
  - Földrajzi szélesség
  - Szenzor látószöge, mozgathatósága
  - Keringési pálya (beesési szög, magasság)
  - Felhőzet borítottság (optikai szenzoroknál)
- Például.:
  - NOAA (AVHRR), 12 hrs, 1km (1978+)
  - MODIS Terra/Aqua, 1-2days, 250m++
  - Landsat TM, 16 days, 30 m (1972+)
  - SPOT, 26(...) days, 10-20 m (1986+)

Increased Opportunities for Collection, Stereo, DEM Generation

Sunday	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday	Saturday
		✗	+	+	+	+
+	+	+	+	+	+	+
+	+	+	+	✗	+	+
+	+	+	+	+	+	+
+	+	+	+	+		

✗ Revisit dates for Landsat 5

+ Potential revisit dates for the new systems exploiting oblique viewing and multiple satellites to provide daily (or more) coverage

Radiometriai felbontás

- Intenzitás értékek digitális tárolása során elérhető *árnyalatszám, színmélység*
- mértékegység: puszta szám vagy bpp (bit per pixel)

bitek száma n	árnyalatok száma 2^n
1	2
4	16
5	32
6	64
8	256
12	4096
16	65536
64	$1.8 \cdot 10^{19}$

Példa: 8-bit mélységű digitális számok árnyalatszám 0 – 255

Példa: 16-bit mélységű digitális számok árnyalatszám 0 - 65535

Spektrális felbontás

- sávok száma (csatornák száma)
- monokróm – színes – multispektrális – hiperspektrális – ultraspektrális
- radiometriai és spektrális felbontás:
 $8+8+8 \text{ bit} = 24 \text{ bit}$

<i>Platform</i>	<i>Sensor</i>	<i>Spectral resolution</i>	<i>Number of bands</i>	<i>Spatial resolution</i>	<i>Swath width</i>	<i>Revisit cycle</i>	<i>Revisit capability</i>
QuickBird	<i>QBP</i>	PAN	1	1 m	22 km		1-4 days
QuickBird	<i>QBM</i>	VIS,NR	4	4 m	22 km		1-4 days
IRS 1-C							
IRS 1-D	<i>PAN</i>	PAN	1	5.8 m	70.5 km	24 days	5 days
SPOT 4	<i>HRV-P</i>	PAN	1	10 m	60 km	26 days	24 days
Landsat 7	<i>PAN</i>	PAN	1	15 m	185 km	16 days	
		VIS,NR	3	15 m			
Terra (EOS-AM1)	<i>ASTER</i>	SMS	6	30 m			
		TIR	5	90 m	60 km	16 days	4 days
		VIS,NR	4	18 m	92 km		
		PAN	3	6 m	44 km		
MR	<i>MODIS-02</i>	PAN(Stereo)	2	18 m	192 km	14 days	
		VIS, NR	3				
SPOT 4	<i>HRV-XI</i>	SMR	1	20 m	60 km	26 days	24 days
IRS 1-C		VIS, NR	3	23.5 m	142 km		
IRS 1-D	<i>LISS-III</i>	SMR	1	70.8 m	148 km	24 days	5 days
		VIS, NR	4	30 m			
		SMR	2	30 m			
Landsat 7	<i>ETM+</i>	TIR	1	120 m	185 km	16 days	
Terra (EOS-AM1)	<i>MODIS</i>	VIS,NR					
		SMR, TIR	36	250-1000 m	2330 km	twice a days	
				300 m			
MERIS	<i>ENVISAT</i>	VIS,NR	15	(1200 m)	1150 km	3 days	
NOAA- POES		VIS,NR	2				
		MMR	1				
9-14	<i>AVHRR</i>	MV	2	1100 m	2400 km	12 hours	
		VIS,NR	3				
SPOT 4	<i>VEGETATION</i>	SMR	1	1150 m	2200 km	26 days	1 days

Érzékelők, szenzorok

1) látható / közel- / közepes infravörös

– Passzív: optikai

- Nagy felbontású
  - IKONOS QUICKBird
- Közepes felbontású
  - Landsat, SPOT, IRS, ENVISAT
- Alacsony felbontású
  - NOAAH, MODIS
- Hiperspektrális szenzor
  - Hyperion

– Aktív

- LIDAR - lézerszkenner
- időmérés (height)

2) Termális infravörös

- Landsat, ASTER

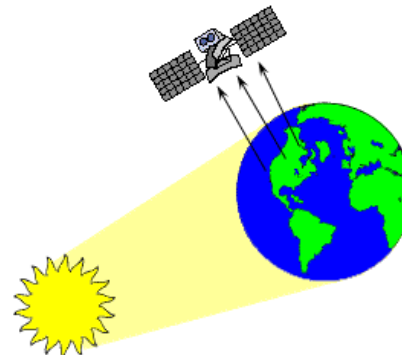
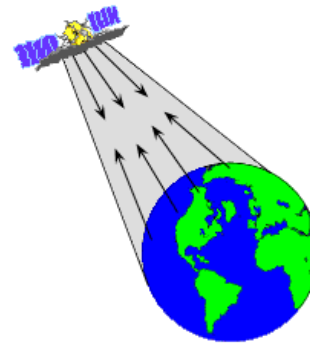
3) Mikrohullámú

– Aktív

- RADARSAT, ERS, SRTM

– Passzív

- AMSER-E, TRMM

Távérzékelési módszerek

Szenzor típusok

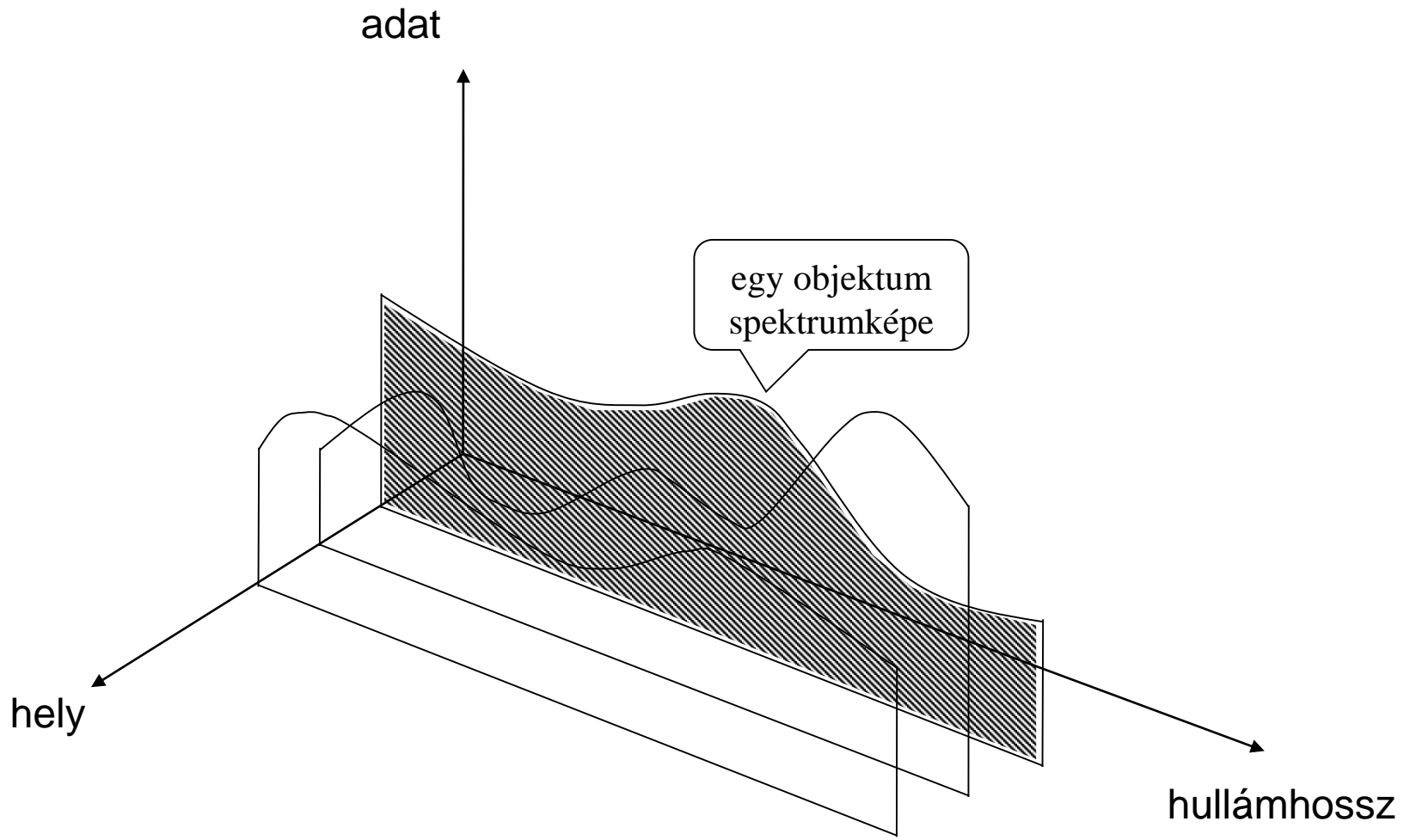

Átalakítás: Fényimpulzust elektromos jellé

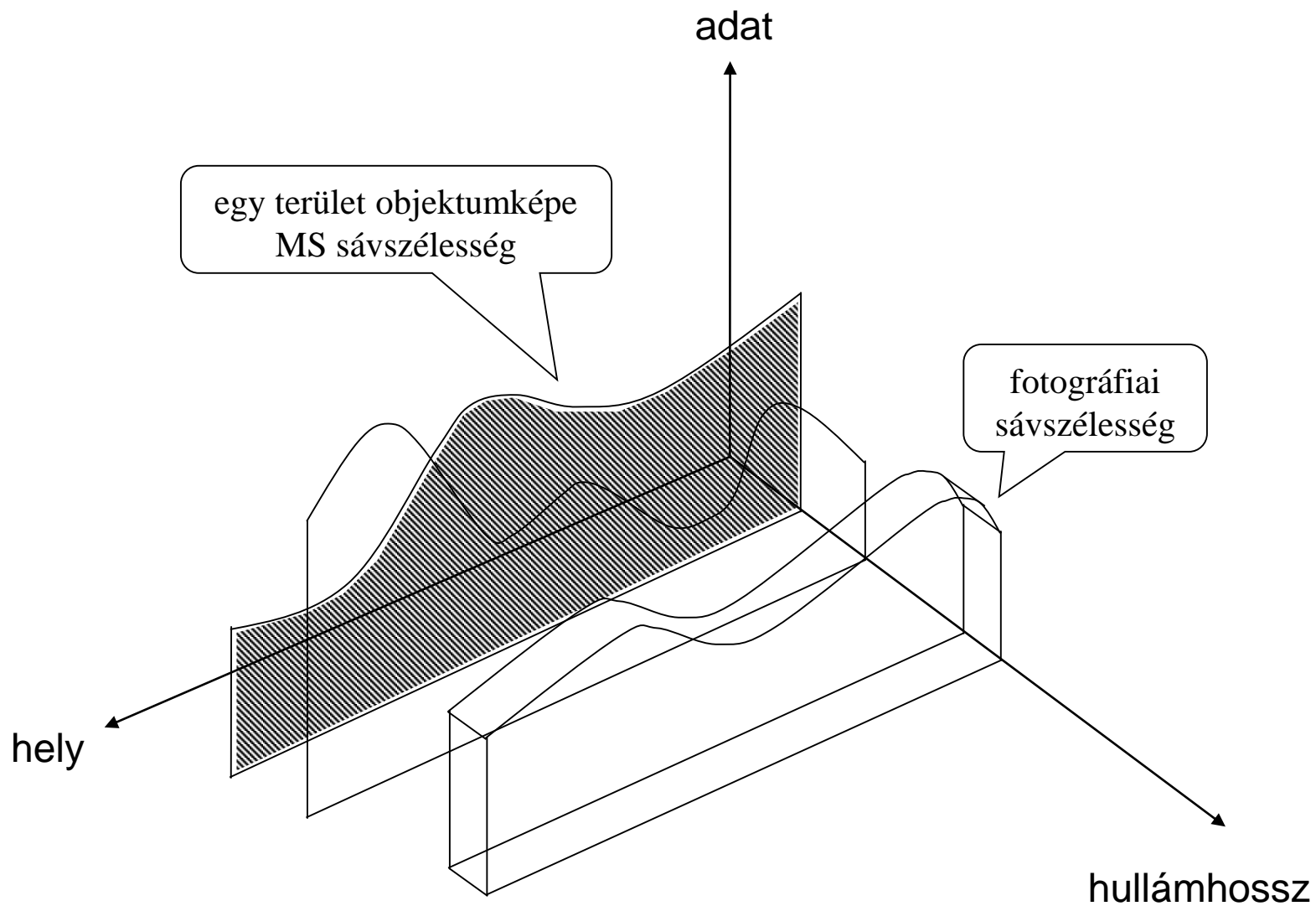
Látható- és infravörös elektromágneses sugárzás mérésének eszközei, módszerei:

- **Képalkotó radiométer**
Sugárzásmérő, mely az elektromágneses sugárzás erősségét keskeny hullámhossz tartományban (sávokban) méri. Szkennelő kapacitása pixelsorok vagy 2-dimenziós tömbök létrehozására alkalmas
- **Spektrométer**
Sugárzás intenzitás eloszlásának eloszlását méri, a spektrumot nagy (spektrális) felbontásban rögzíti. Klasszikus spektrométerek eszköze a prizma, mely különböző hullámhosszú sugárzásra bontja a fényt.

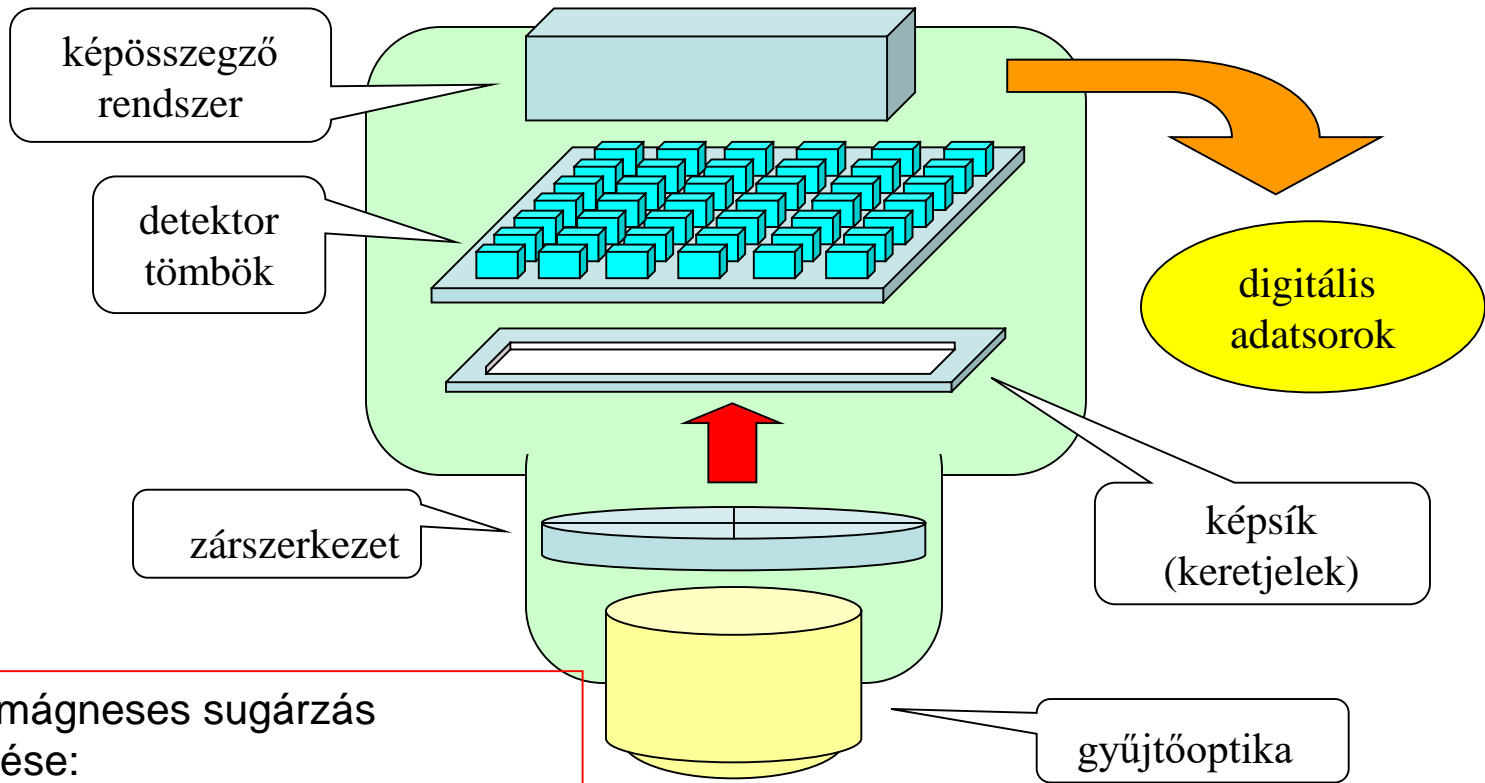
Spektrométerek működési területe

31. ábra A RADIOMÉTEREK MŰKÖDÉSI TERÜLETE

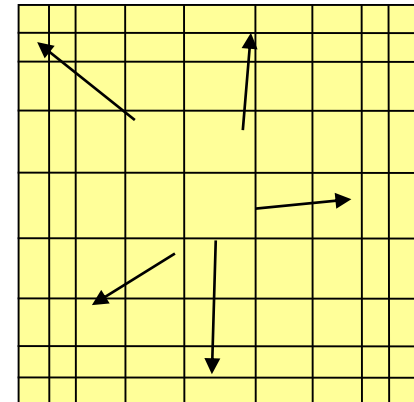
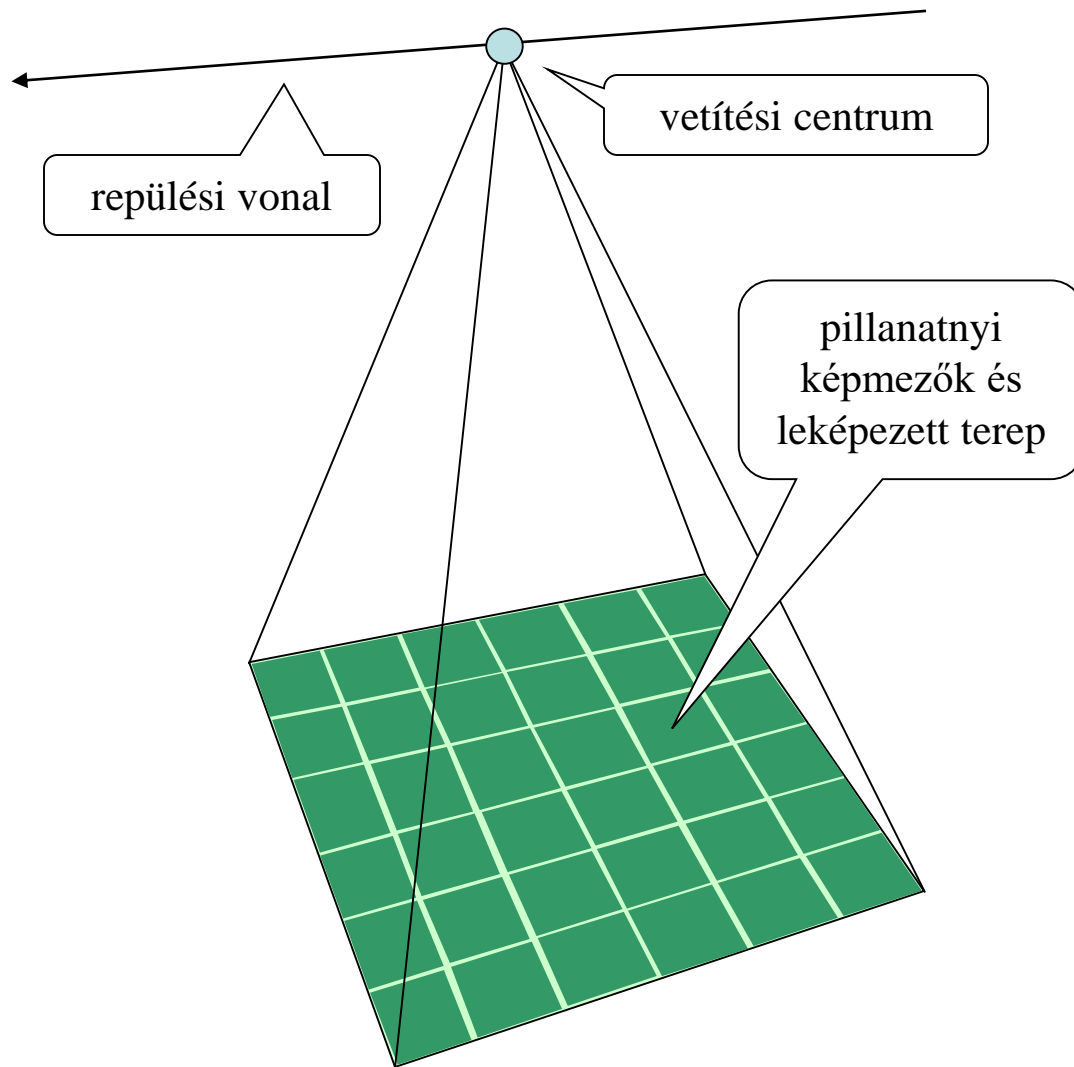
Fotogrammetria: CCD-mátrix mérőkamarák

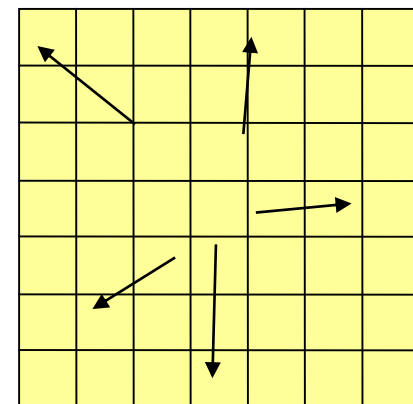
Elektromágneses sugárzás
érzékelése:

- Fotografikus eljárás: fényérzékeny film kémiai reakcióval
- Elektronikus eljárás: digitális CCD (charge-coupled device) érzékelők
- Mátrix szerkezetű felvevő
- Felbontó képesség: diódák száma

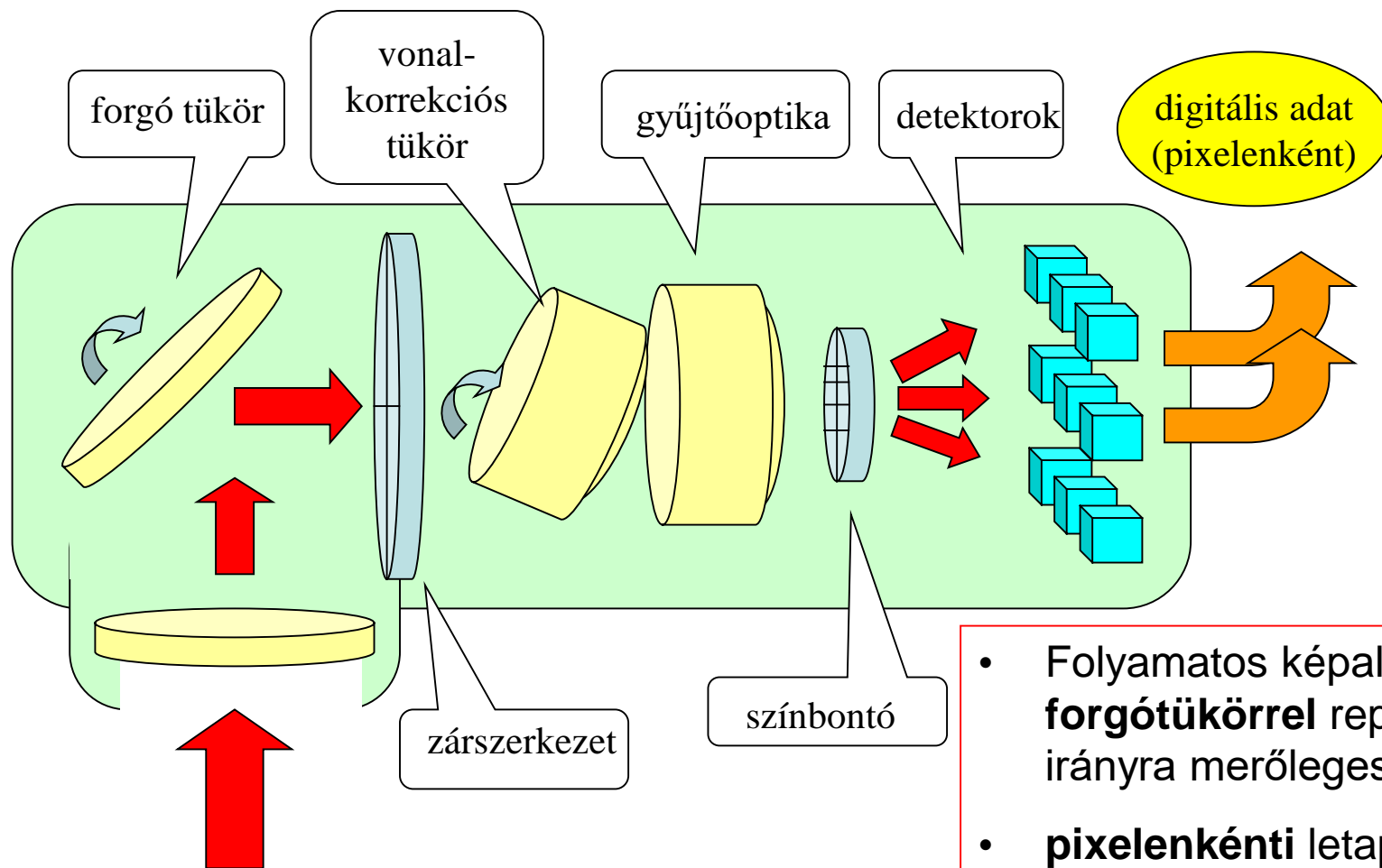
Fotogrammetria: CCD-mátrix mérőkamarák

elméleti képsgeometria és a magassági torzulás irányai (a detektorszám függvényében)

Pásztázó szkennerek (*wiskbroom scanner*)

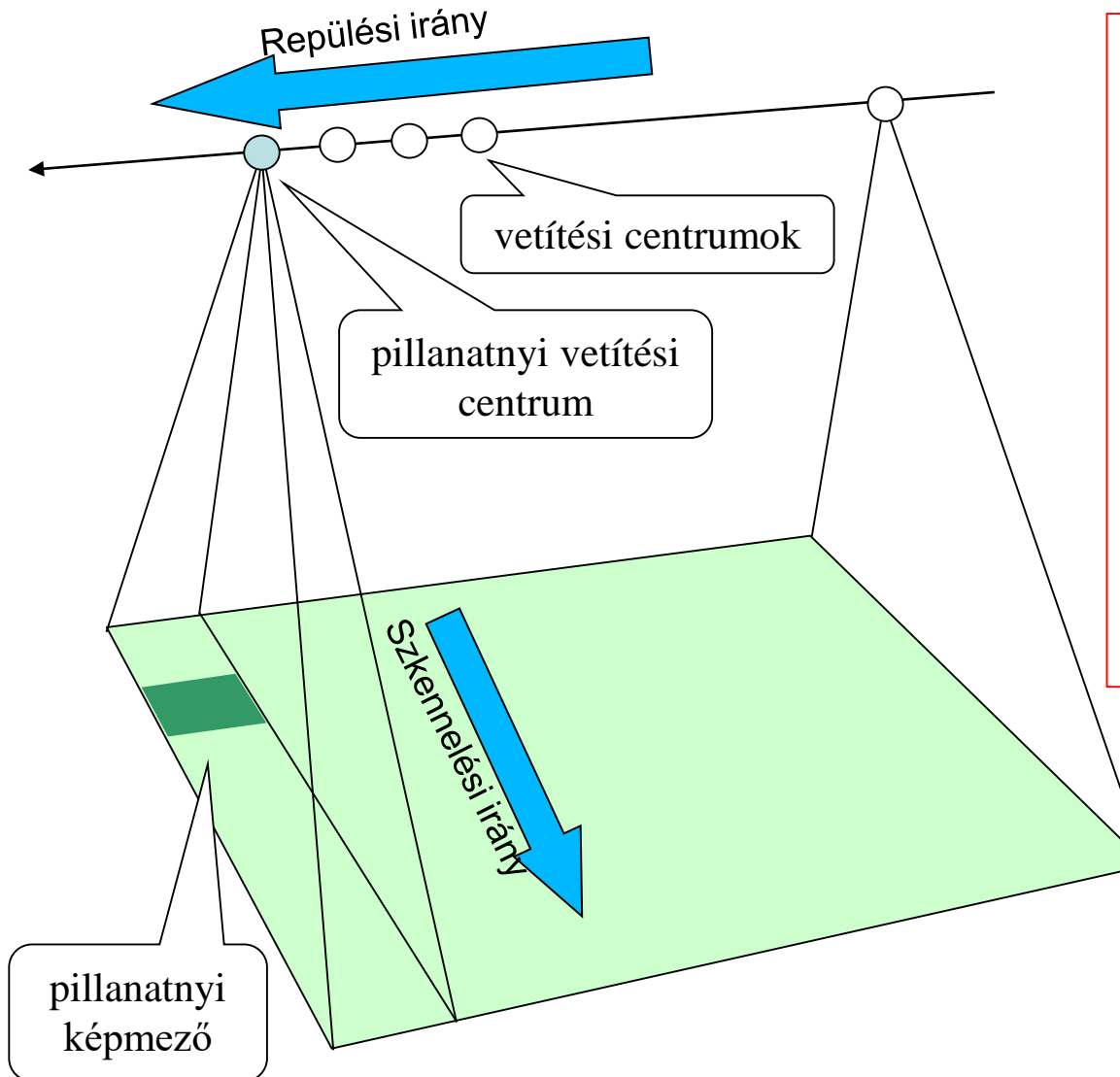

Szenzorok: Landsat MMS, TM, TM+

- Folyamatos képalkotás **forgótükörrel** repülési irányra merőlegesen
- **pixelenkénti** letapogatás
- optika – képszeletelő
- színbontó (pl. prizma), szűrő
- detektorok

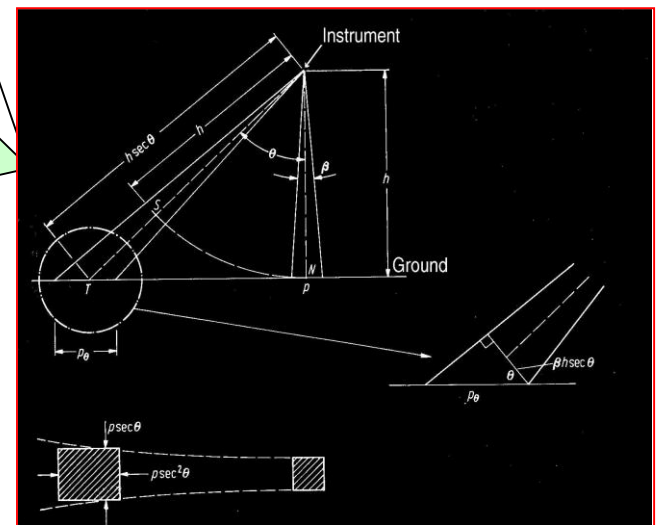
Képkotás pásztázó szkennerek (*wiskbroom scanner*)

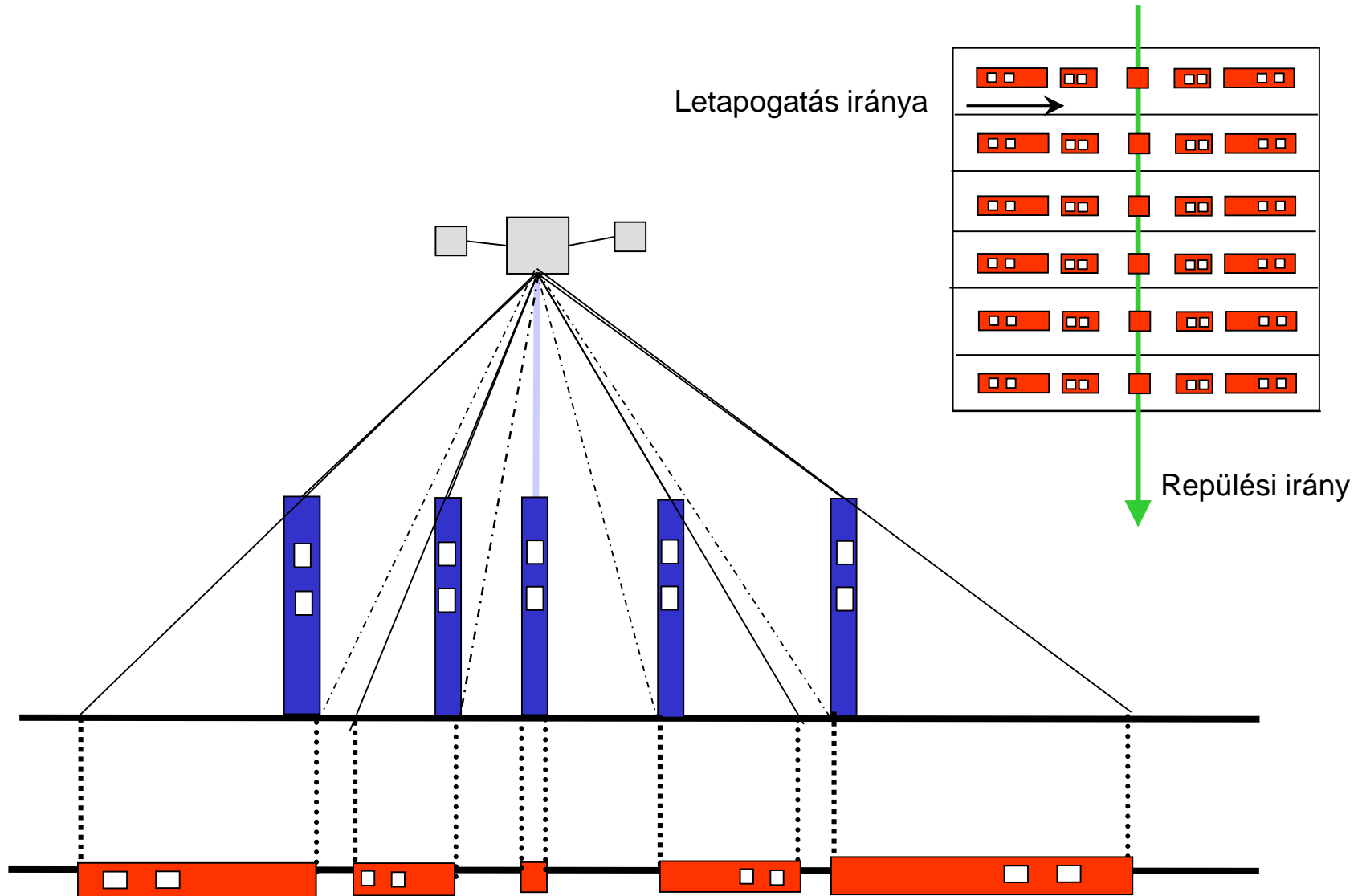
- Keresztirányú letapogató (across track scanner): platform mozgása – újabb terepsávok letapogatása

- Geometria:

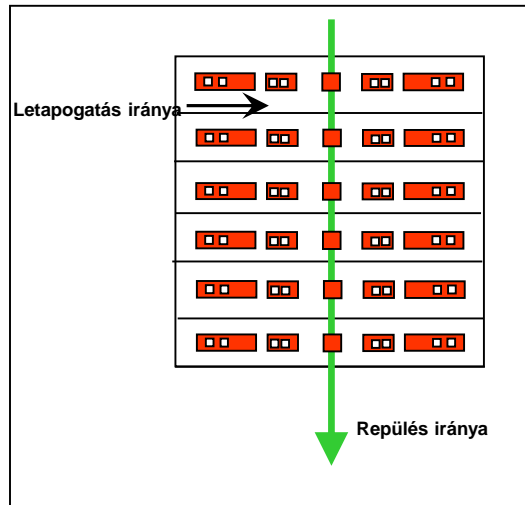
- panoramikus torzulás
- soronként centrális vetület

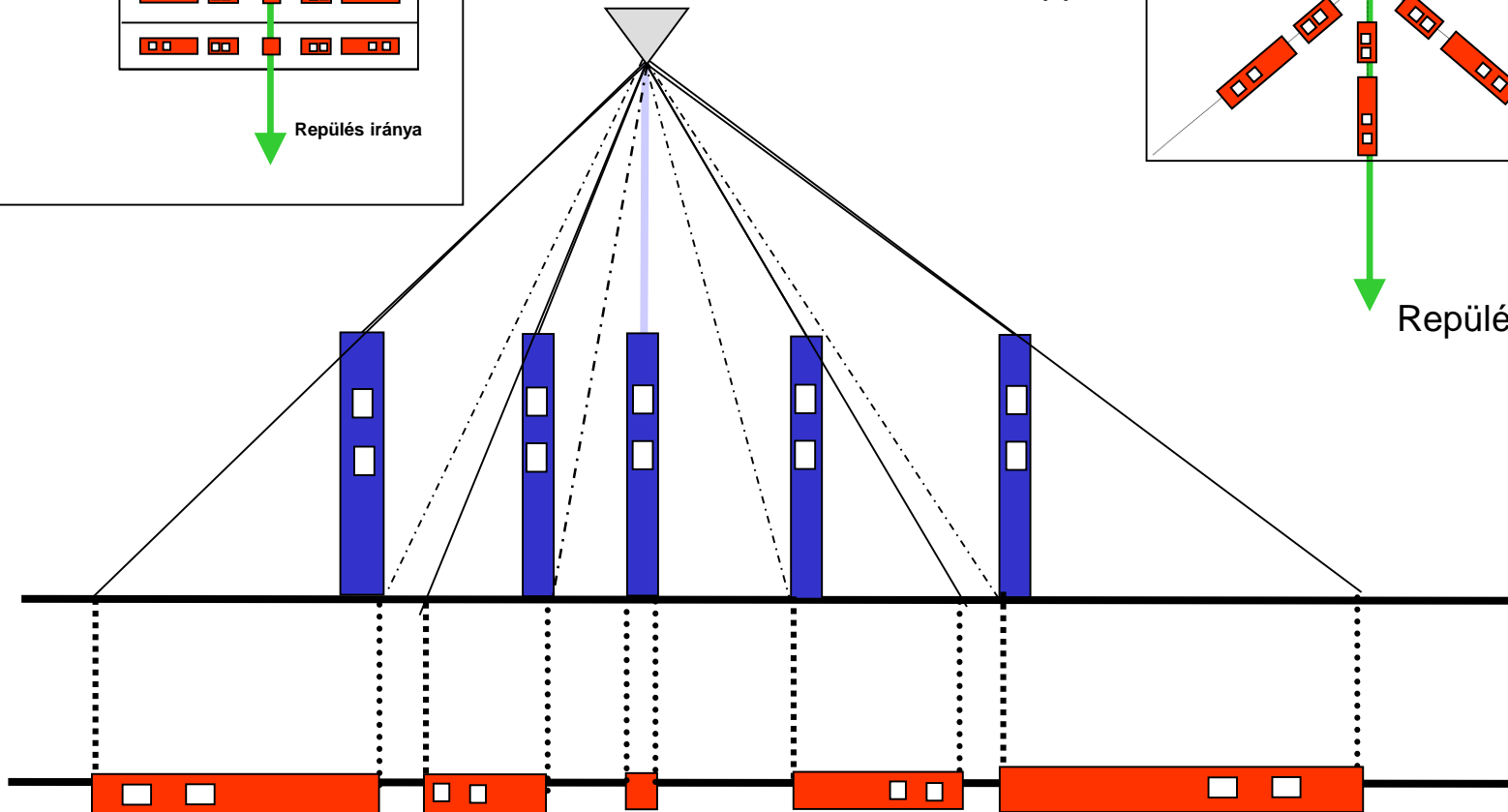
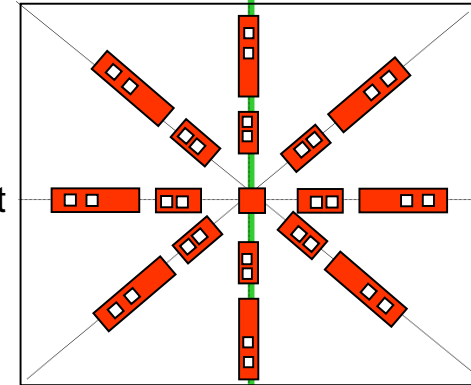
Soronkénti centrális vetület : letapogató képalkotóknál

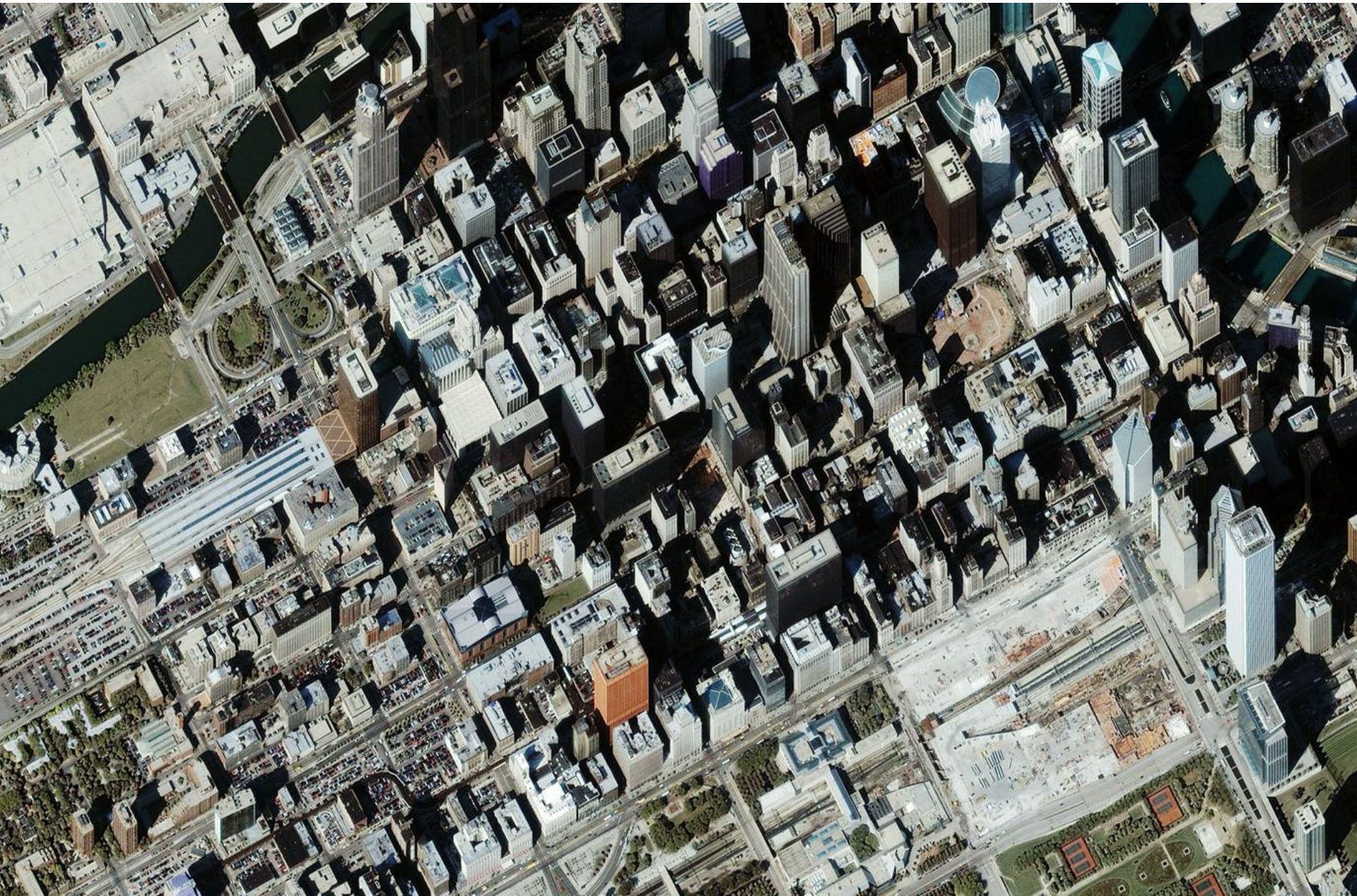
Centrális vetület: légifényképen

Vetítési középpont

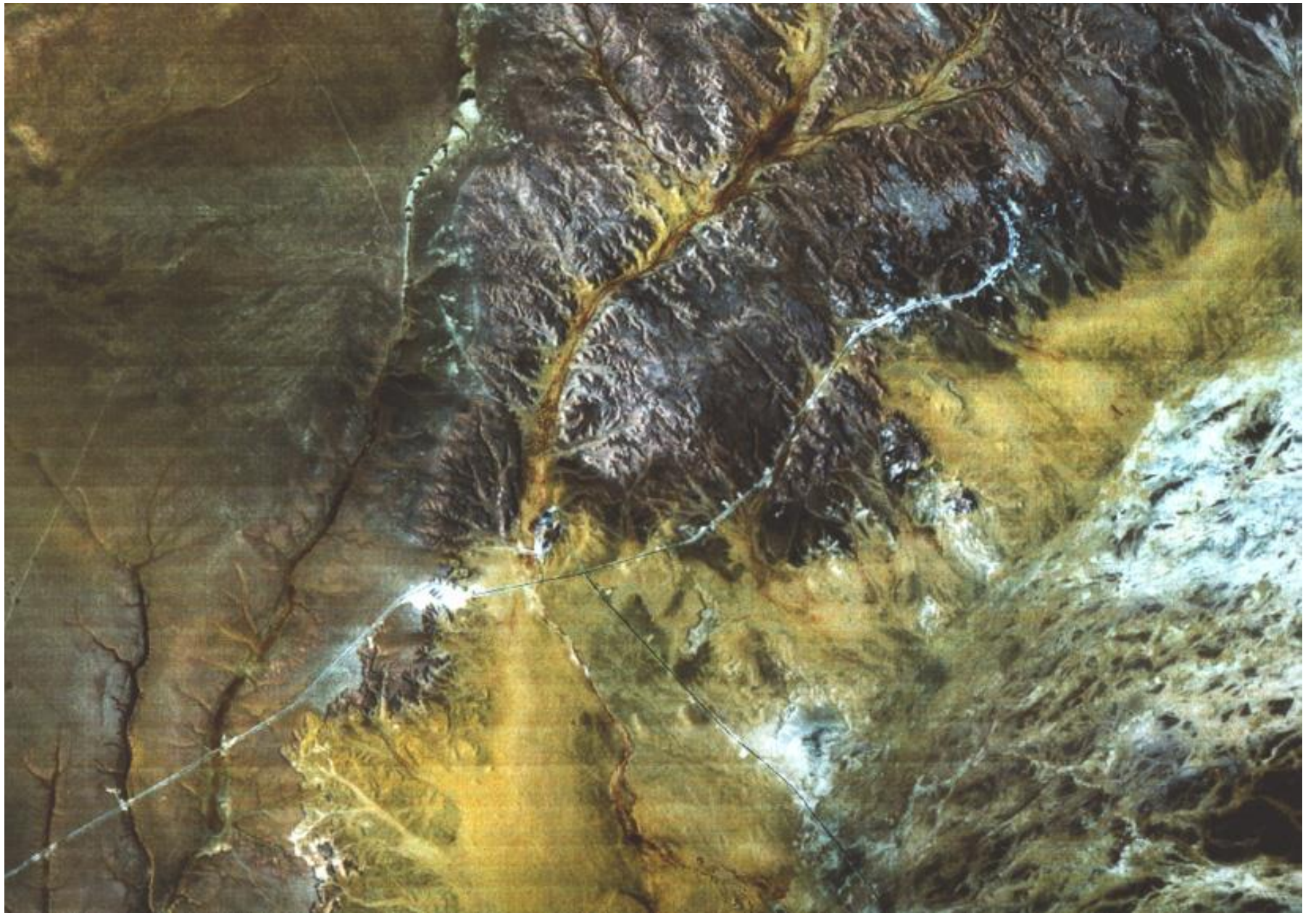

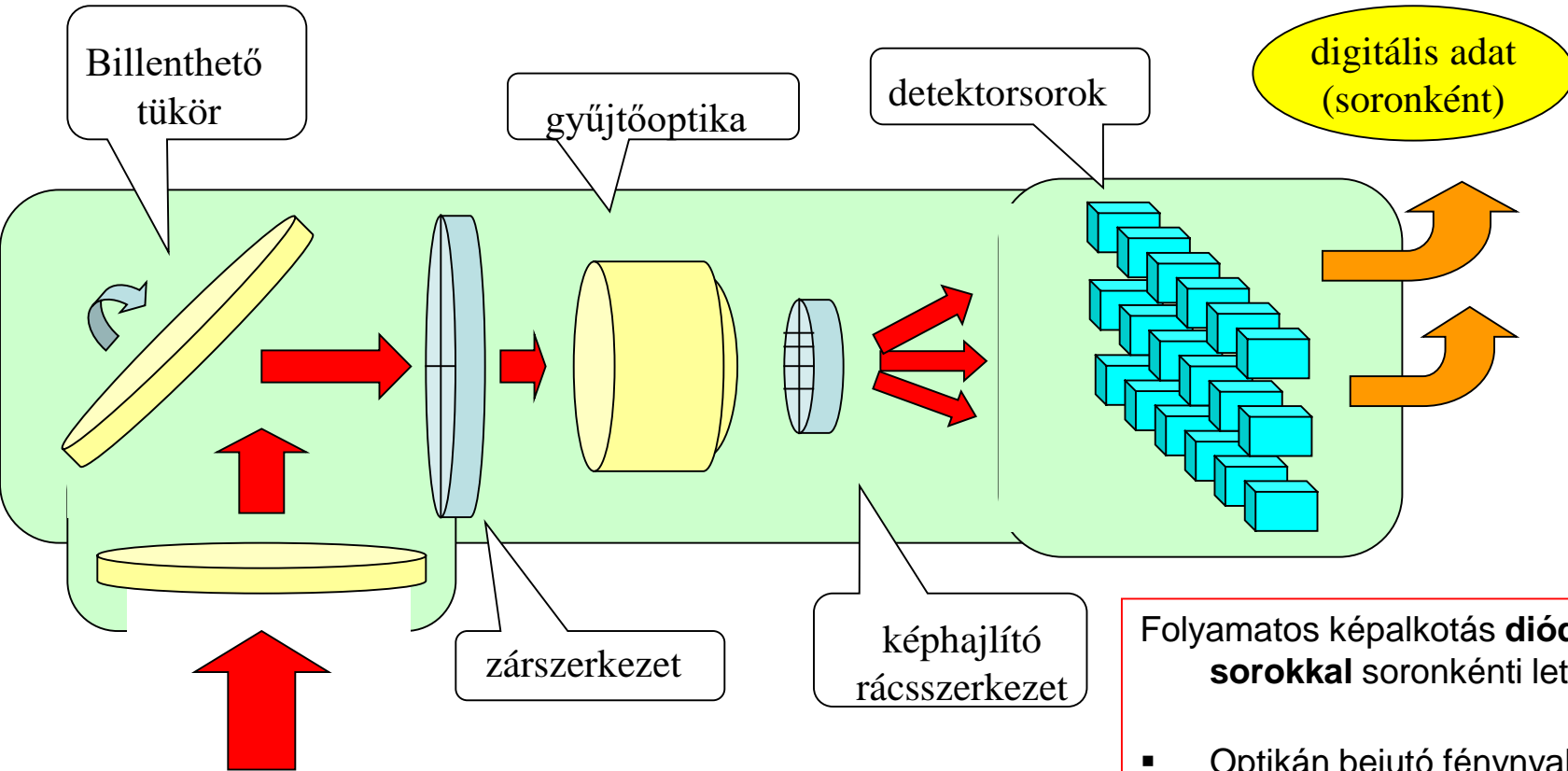

Honnan szkennelt a szenzor?

Soros szkennerek (*pushbroom scanner*)

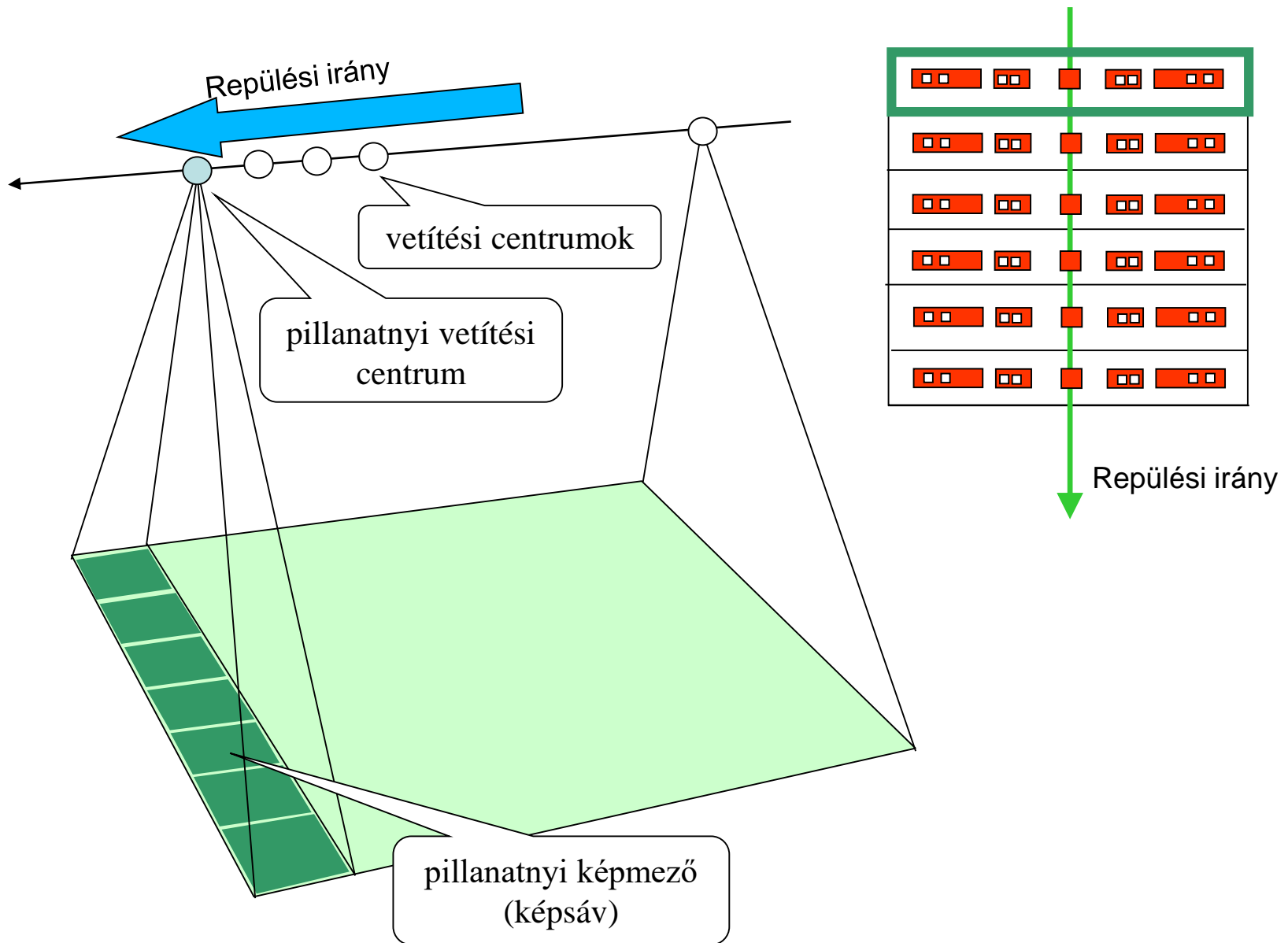
Szenzorok: SPOT-HRV, IRS,
QuickBird, OrbView, and IKONOS.

Folyamatos képalkotás **dióda-sorokkal** soronkénti letapogatás

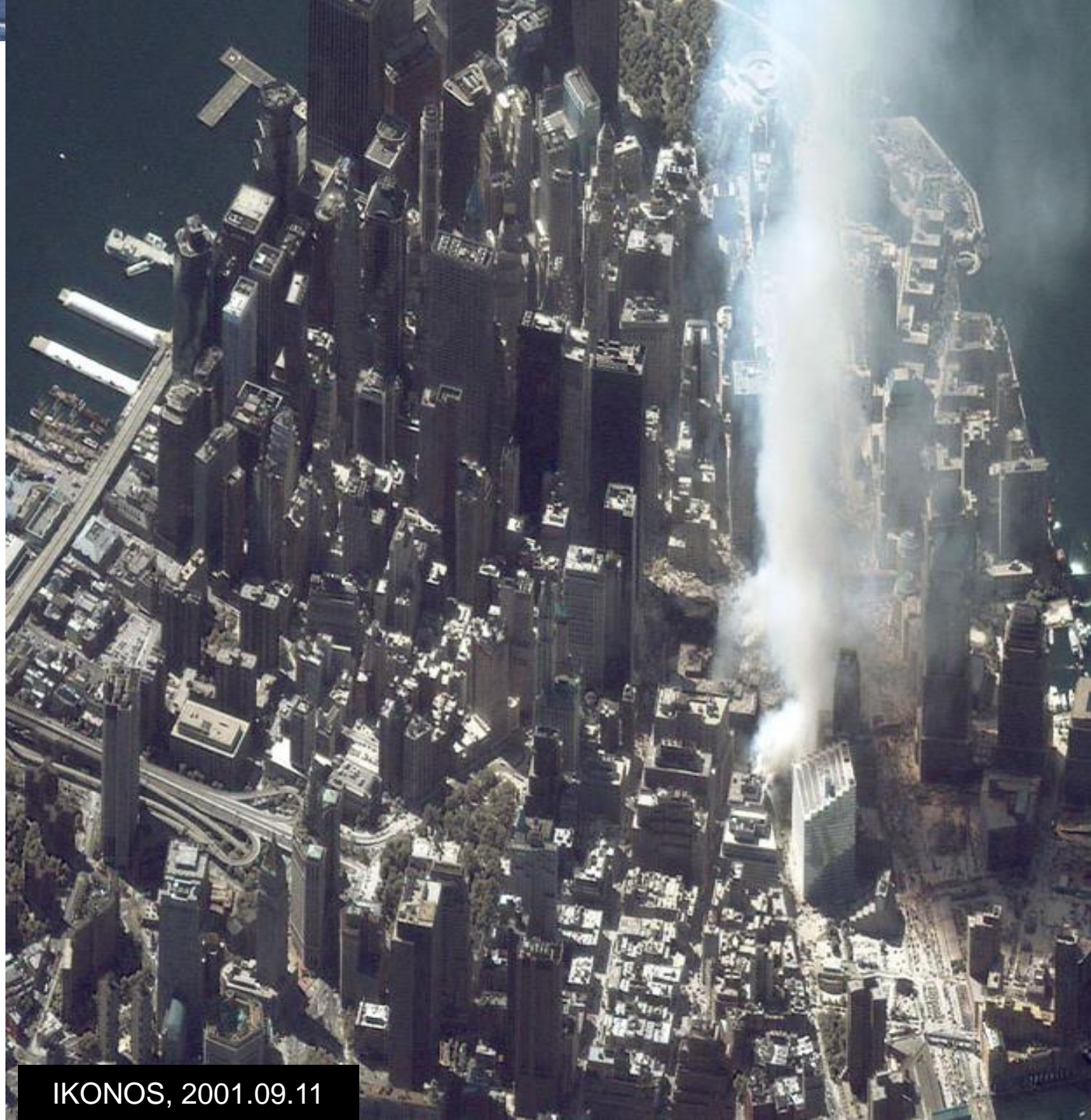
- Optikán bejutó fénynyaláb nagy számú detektorsorra jut
- Platform előrehaladásával: Képsorból képmátrix keletkezik
- Nő a repülésirányú felbontás
- Tükör: irányozható (nem forog)
  - Sztereo felvételezés, temporális felbontás növelése

Képképzés soros szkennerek (*pushbroom scanner*)

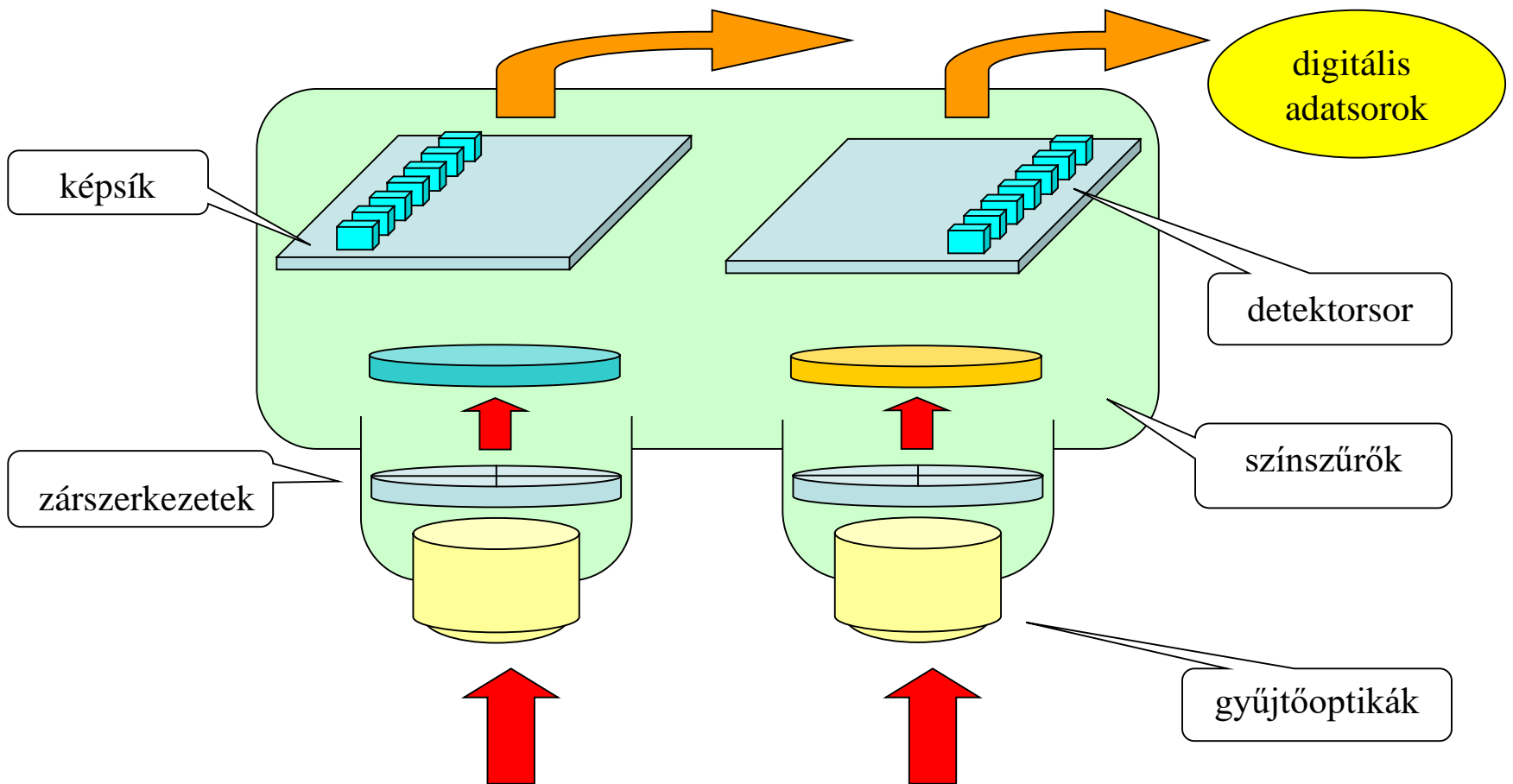

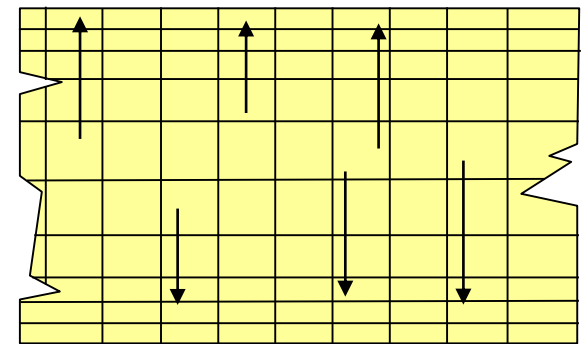
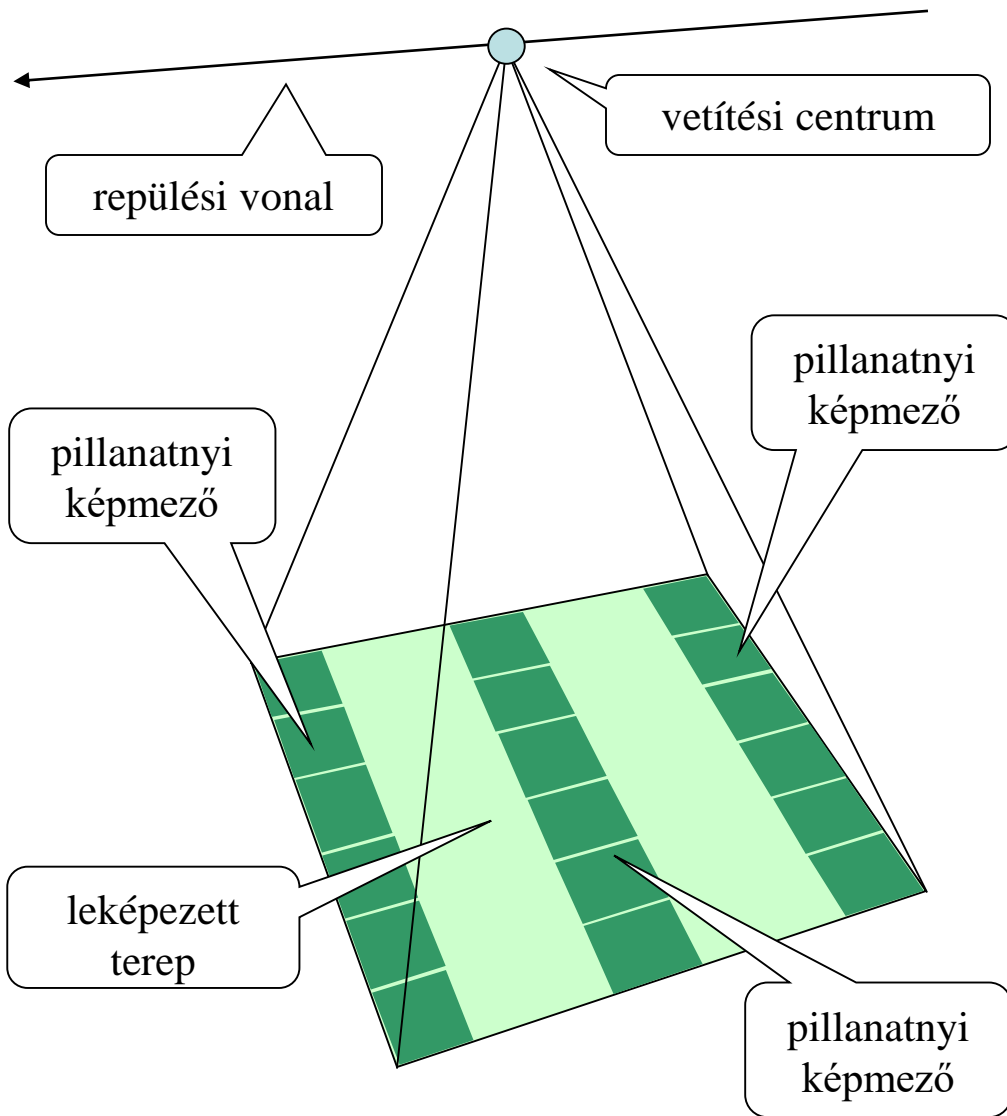
IKONOS, 2001.09.11

Opto-elektronikai radiométer

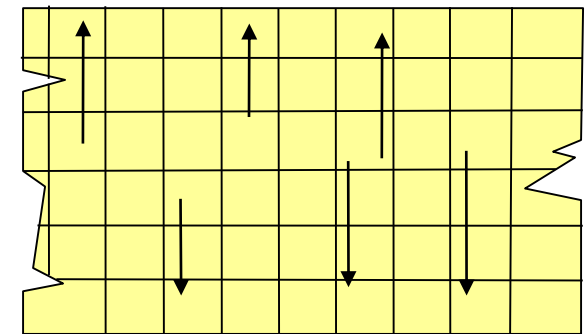

Több egybevágó gyűjtőoptika

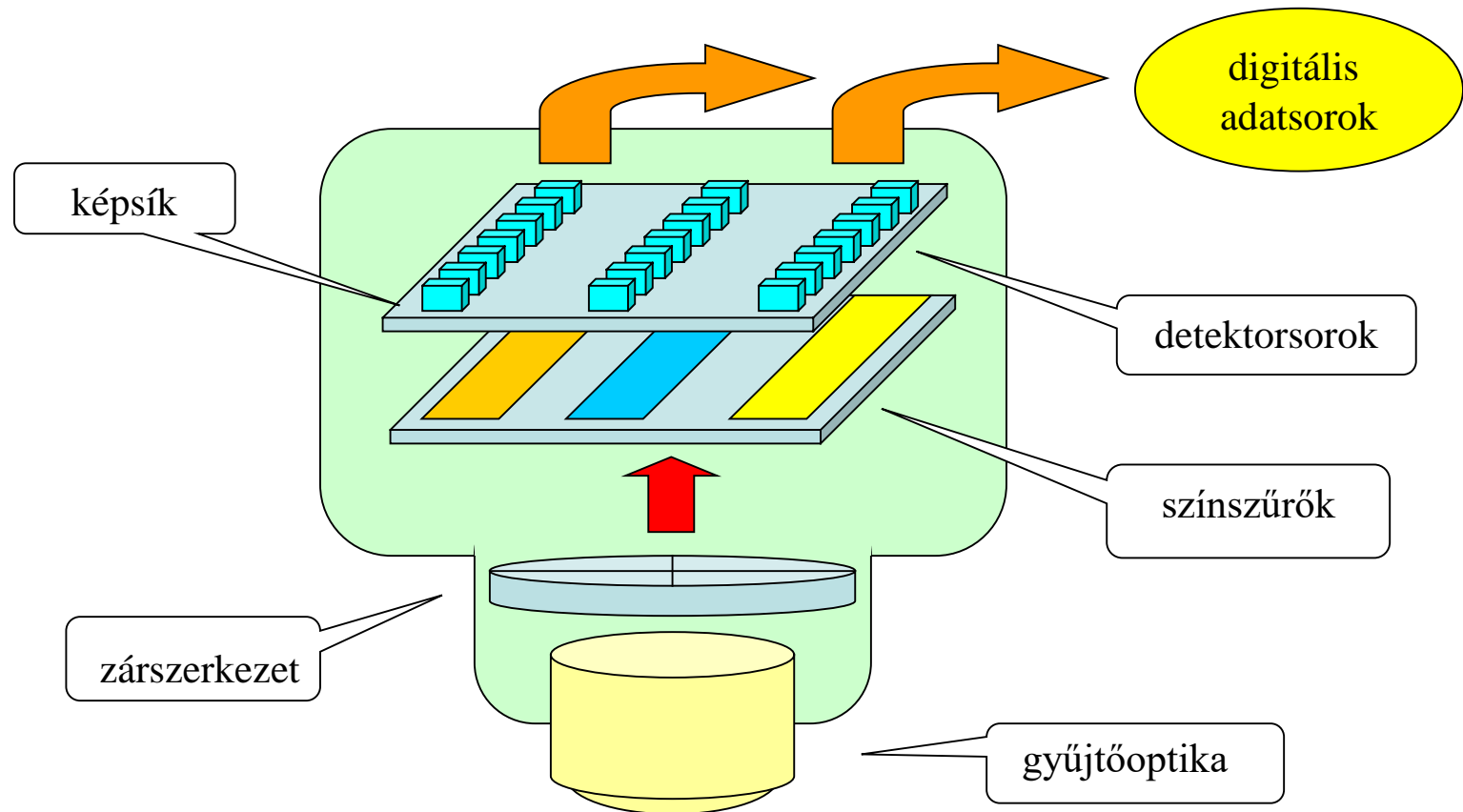
Opto-elektronikai radiométer

elméleti képgeometria és a magassági torzulás irányai (a detektorszám függvényében)

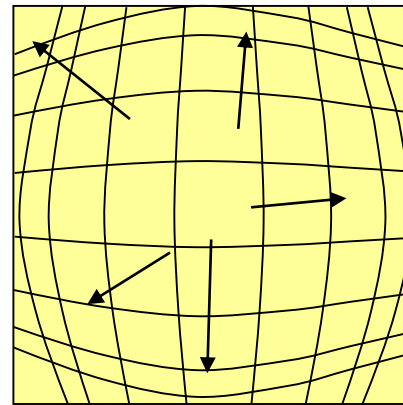
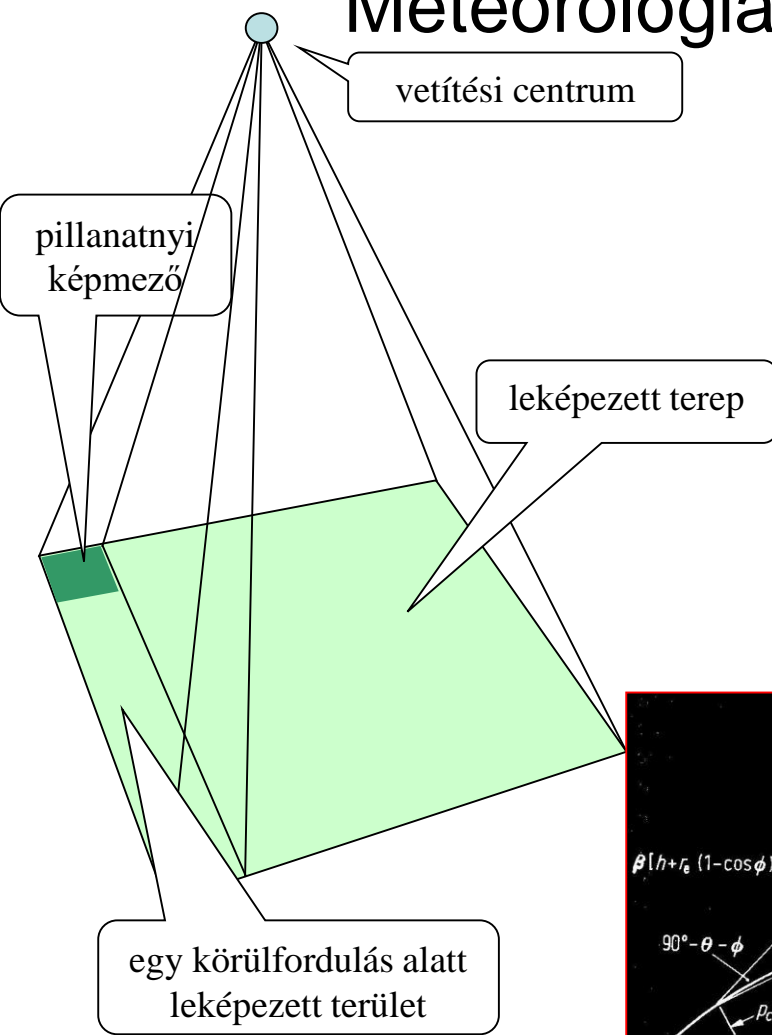

Opto-elektronikai radiométer

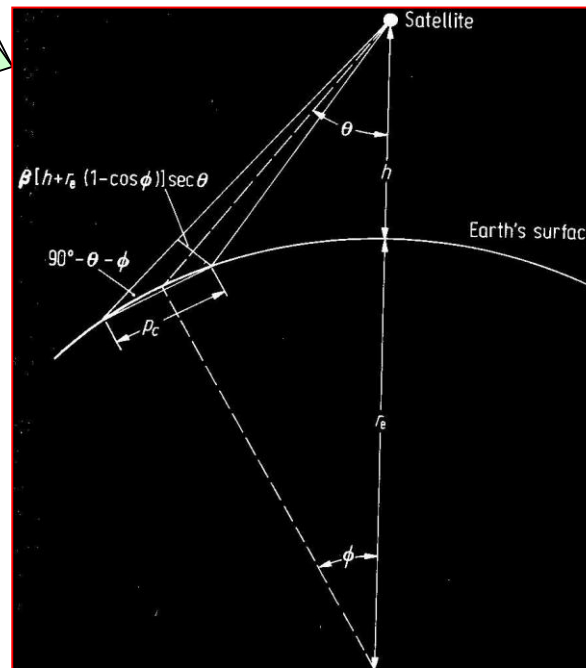

Csak egy optika: szűrők, diódasorok számának növelése

Meteorológiai szkennerek (geostac. pályán)

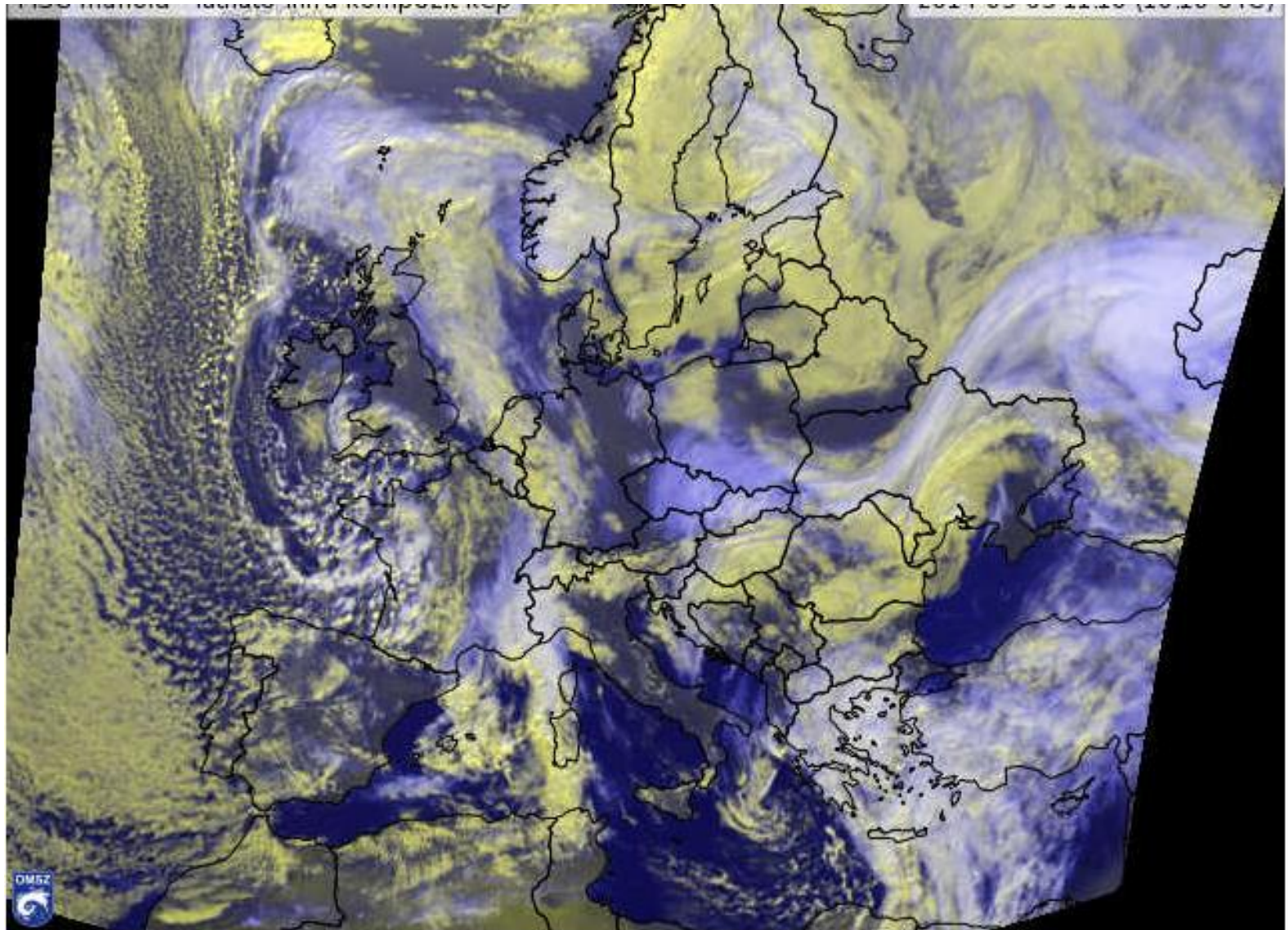
elméleti képgeometria és a magassági torzulás irányai

Szenzorok: NIMBUS,
METEOSAT

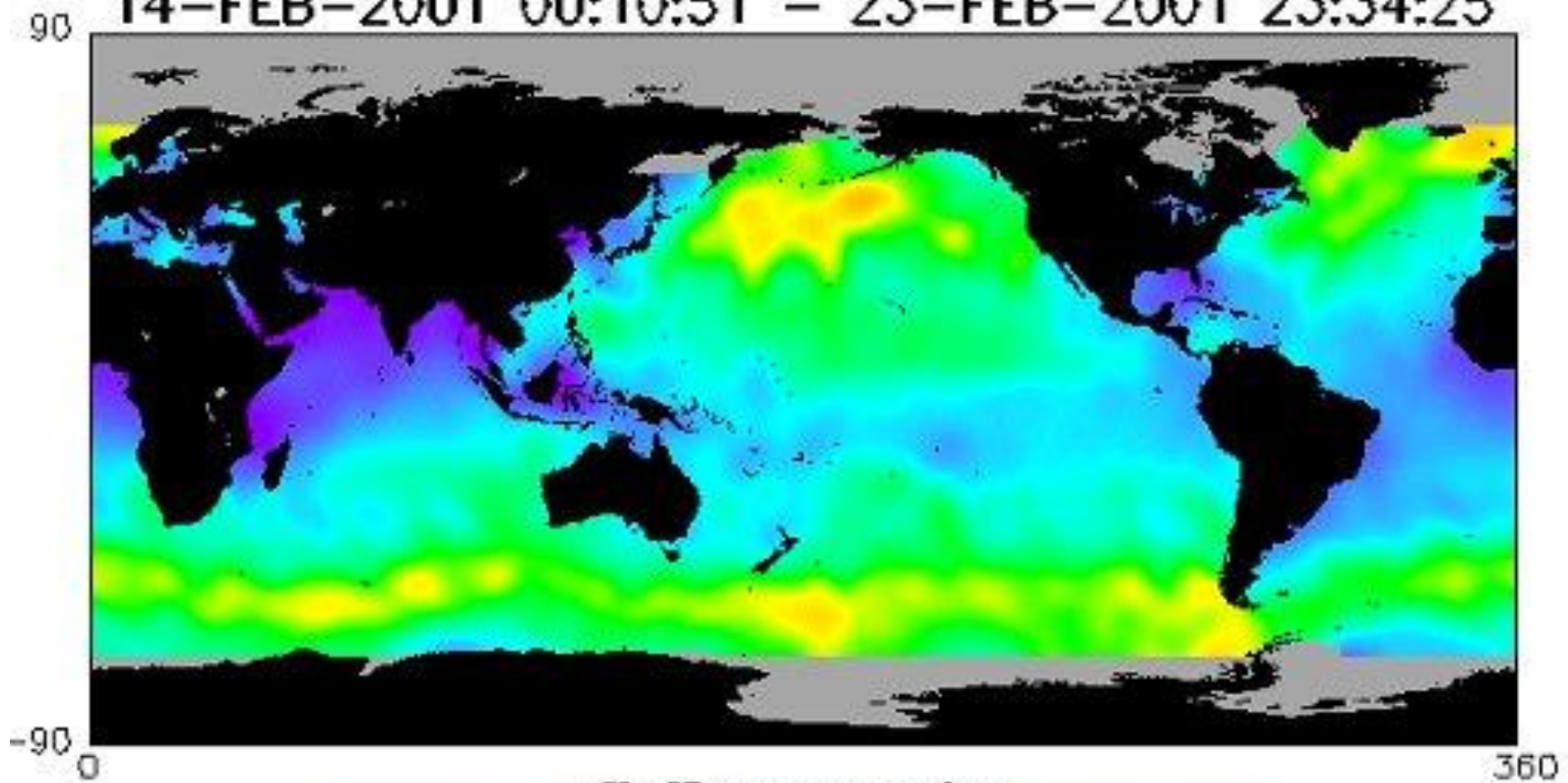
- Geostacionárius pálya (~37 000 km)
- Meteorológiai műholdak
- Sorirányú letapogatást a holdak tengelykörüli forgása adja
- Sorok ugrása tükrözött szakaszos döntése adja
- Geometria: hasonló a fényképezés perspektívájához
- földgömbület

METEOSAT (met.hu)

14-FEB-2001 00:10:51 - 23-FEB-2001 23:34:25

Significant Wave Height

0.0 1.0 2.0 3.0 4.0 5.0 6.0

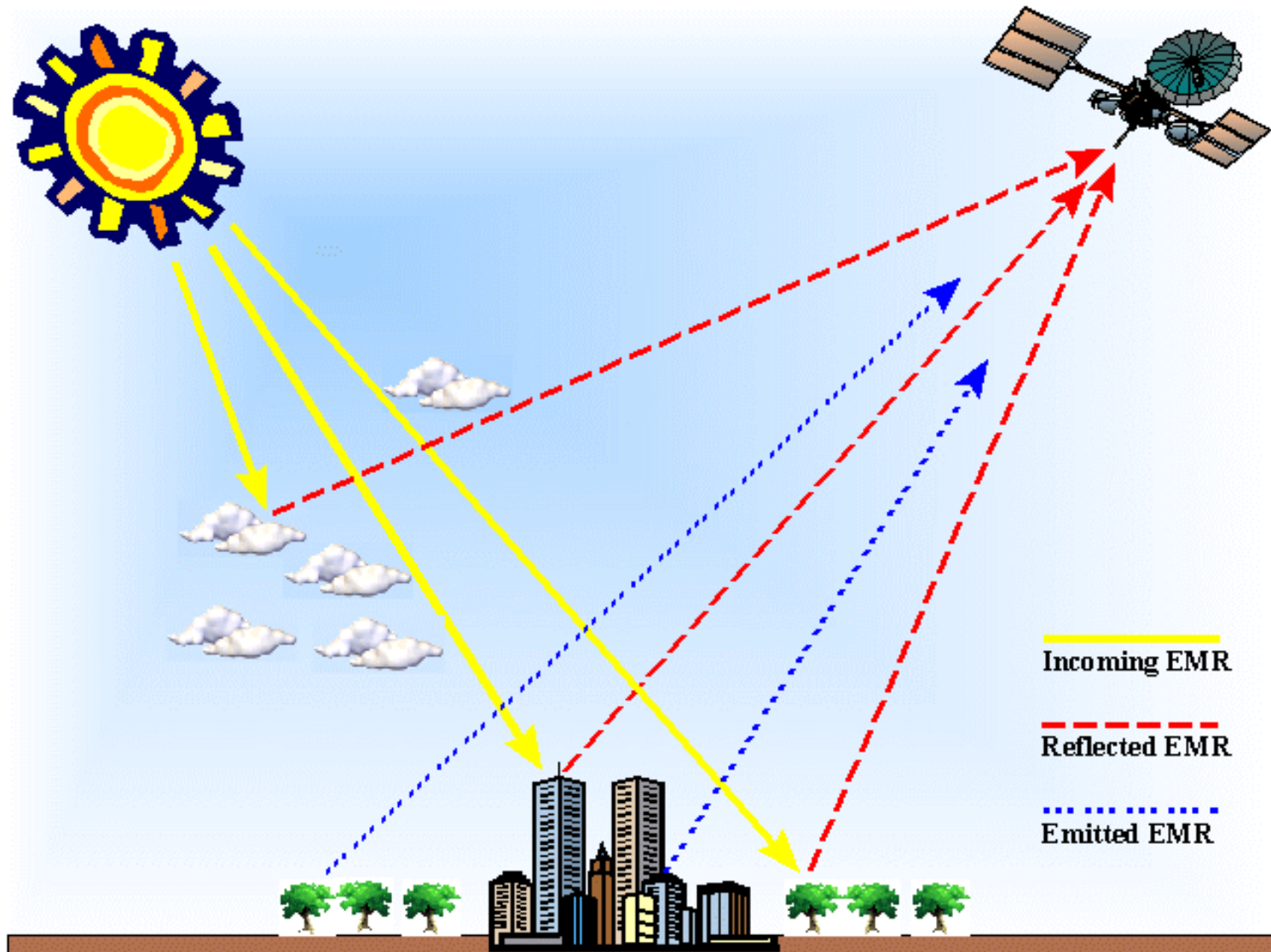
Meters

JPL

Sat Feb 24 05:07:58 2001

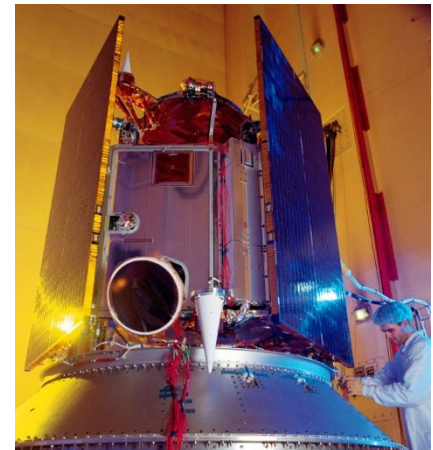
Nagyfelbontású optikai szenzorok

Űrtávérzékelés

IKONOS

- Fellövés : Szeptember 24, 1999
- Pankromatikus csatorna 80cm nadír felbontás
  - 0.45-0.90 μm
- 4-meter multispektrális csatornák (4-m MS)
  - 0.445-0.516 μm (kék)
  - 0.506-0.595 μm (zöld)
  - 0.632-0.698 μm (piros)
  - 0.757-0.853 μm (közeli infra-)

Építkezés előrehaladása, Kína

Quickbird

- Fellövés: Október 18, 2001
- *Magasság: 450 km, pálya dőlés: 98 °, napszinkron pálya
visszatérési idő: 2-3 nap a szélességi körtől függően*
- *Látószög: Agile spacecraft – repülési irányban és arra
merőlegesen mozgatható szenzor*
- *Keringési idő: 93.4 perc*
- *Nominális képméret: 16.5 kilométer nadír irányban*
- Képméret: 16.5 km x 16.5 km
- Sávméret: 16.5 km x 115 km

Quickbird

- *Pankromatikus csatorna*
  - 61 cm felbontás nadír irányban
  - 445 - 900 nm spektrális felbontás
- *Multispektrális csatornák*
  - 2.4 méter felbontás nadír irányban
  - Kék sáv: 450 - 520 nm
  - Zöld sáv: 520 - 600 nm
  - Piros Sáv: 630 - 690 nm
  - Infravörös sáv: 760 - 900 nm

Kolontár, 2010 október 8. 61cm Dec. Quickbird

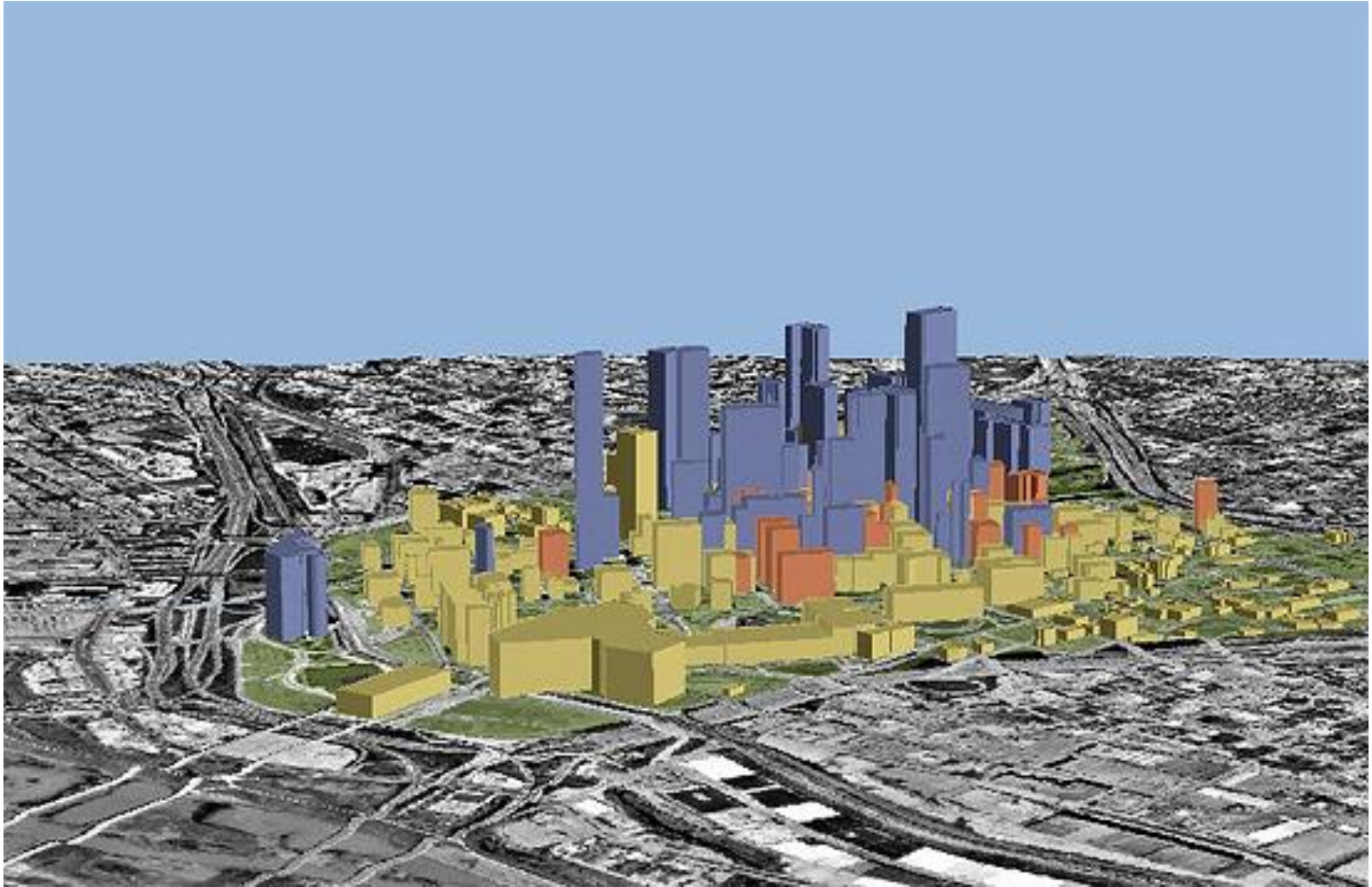

WorldView-1

- Fellövés : Szeptember 18, 2007
- Magasság: 496 kilométer
napszinkron pálya, de. 10:30 leszálló pálya
- Keringési idő : 94.6 perc
- 0.50 méter felbontás nadír irányban
0.59 méter felbontás 25° nadírtól eltérő irányban
- Sáv szélesség: 17.6 kilométer nadír irányban
- Gyakori visszatérés nagy felbontással
  - 1.7 nap 1 m felbontás nadír irányban vagy kevesebb
  - 5.4 nap 25° nadírtól eltérő szögben (59 cm)

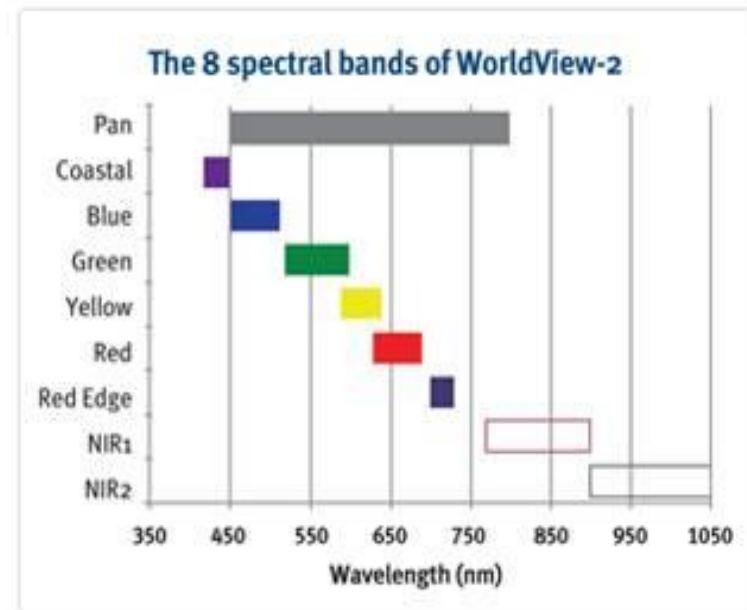

3D városmodell WorldView-1 sztereó képből

WorldView-2

- Fellövés : 2009 Október 8
 Magasság : 770 kilométer
 napszinkron pálya, de. 10:30
 leszálló pálya
 Keringési idő: 100 perc
- Pankromatikus csatorna 46 cm nadír felbontás
  - 52 cm felbontás 20° nadírtól eltérő szögben
- Spektrális felbontás
  - Kék, zöld, piros, közeli infra-1
  - 4 további csatorna: közeli infra-2, red edge, parti

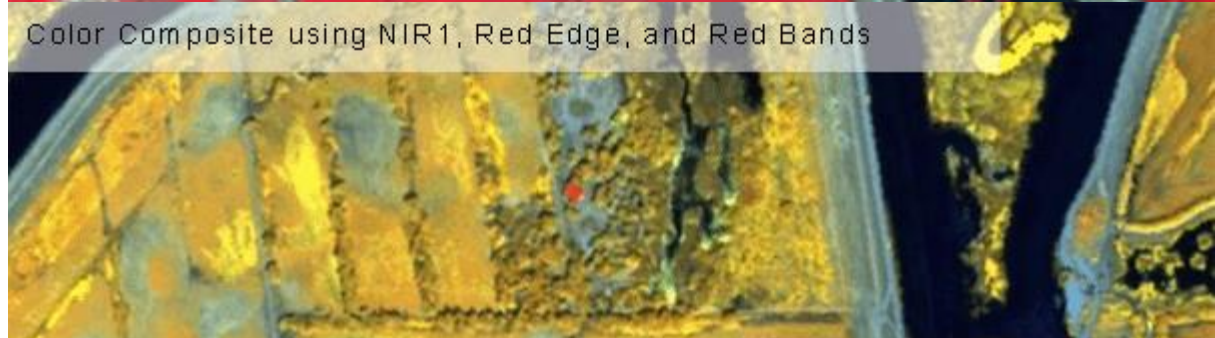

WorldView-2

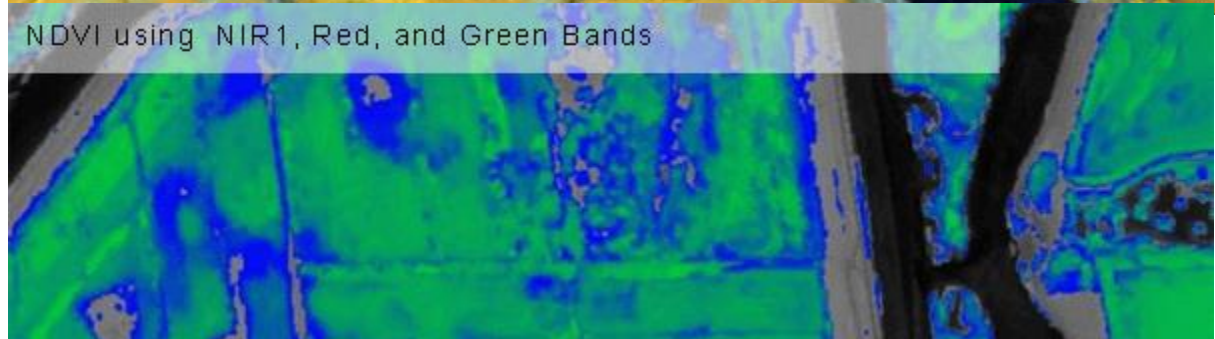
Traditional Color Infrared using NIR1, Red, and Green Bands

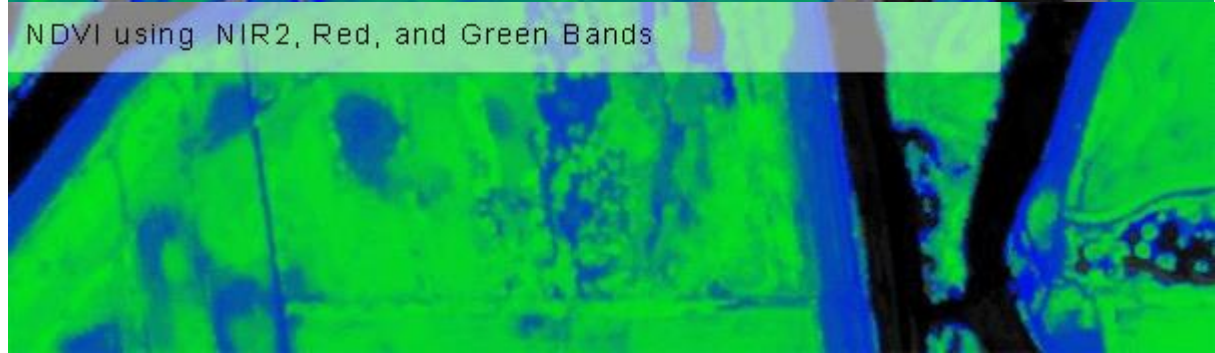
Color Composite using NIR1, Red Edge, and Red Bands

NDVI using NIR1, Red, and Green Bands

NDVI using NIR2, Red, and Green Bands

WorldView-3

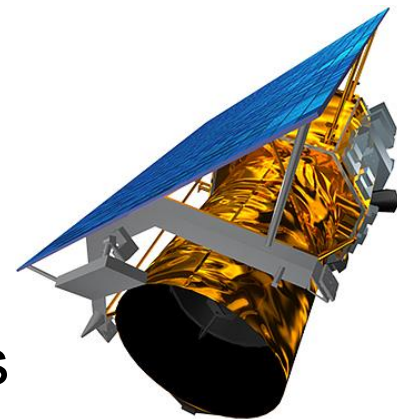
- Fellövés : 2014. augusztus 13
Magasság : 620 kilométer
napszinkron pálya, de. 10:30
leszálló pálya
Keringési idő: 96 perc
- Pankromatikus csatorna 31 cm nadír felbontás
- Multipektrális csatornák
  - Kék, zöld, piros, közeli infra-1 (1.24m)
  - 4 további csatorna: közeli infra-2, red edge, parti, sárga (1.24m)
  - 8 SWIR csatorna (3.7m)
  - 12 CAVIS (légkör) csatorna (30m)

WorldView-3: 30 cm Sanghaj, Kína

GeoEye1

- Fellövés Szeptember 6, 2008
- pankromatikus csatorna: 0.41 m méter felbontás nadír irányban
- Multispektrális csatorna: 1.65 m méter felbontás nadír irányban
- *Nominális sávszélesség* - 15.2 km nadír irányban
  - Képméret - 225 km² (15x15 km)

Max Pan felbontás (m)	Nadír eltérés (deg)	Visszatérés (nap)
0.42	10	8.3
0.5	28	2.8
0.59	35	2.1

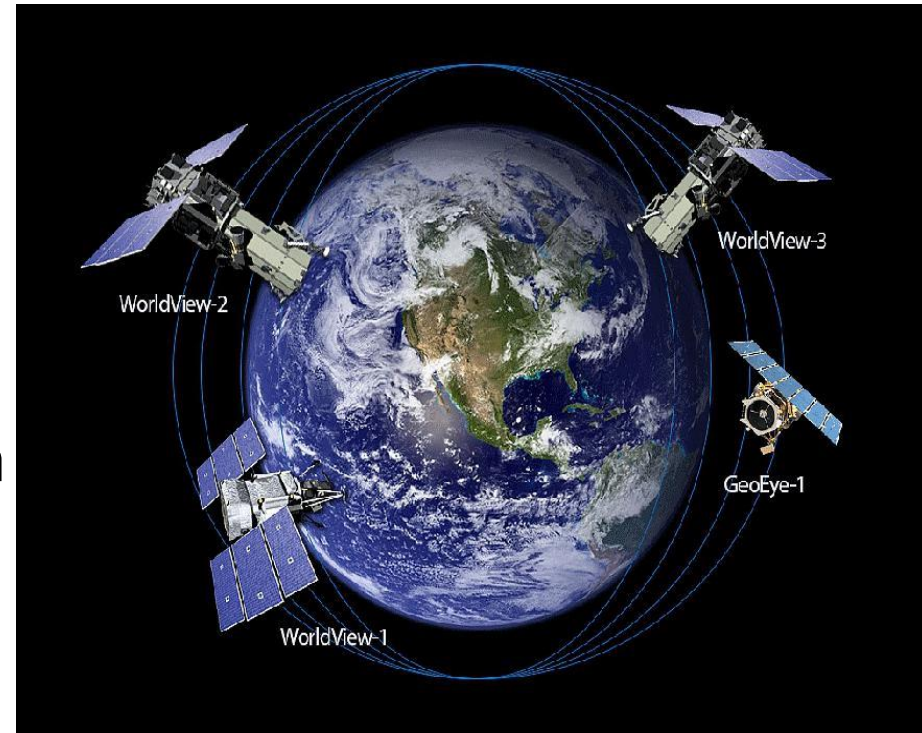
Hoover duzzasztó, Colorado Folyó GeoEye- 1 2009 Január 10

GeoEye-2 / WorldView-4

- Fellövés: 2016 november 11
- Jelenleg legmagasabb felbontás 31 cm pankromatikus csatorna
- Multispektrális felbontás 1.24 m
- Visszatérési idő 3 nap
- Harmadik generációs kommerciális műhold

Közepes felbontású optikai szenzorok

LANDSAT

- Földmegfigyelési műhold sorozat
- LANDSAT-1 (EOS) NASA által fejlesztett, fellövése 1972
- Generációi: LANDSAT-1, LANDSAT-2, 3, 4, 5, és 7
- Felvételei a Föld antropogén és természeti környezetének változásait rögzíti több évtizeden keresztül
- Alkalmas földfelszín használat és környezet monitoringra
- Alkalmazásai: mezőgazdaság, erdőirtás, elsivatagosodás, természeti katasztrófák, urbanizáció, vízkészletek, stb. nyomon követése

Continuing Three Decades of Earth Imaging

Avalanche (Peru)

St. Louis Flood (Missouri)

Hurricane Katrina aftermath (New Orleans)

1980 – Landsat 2

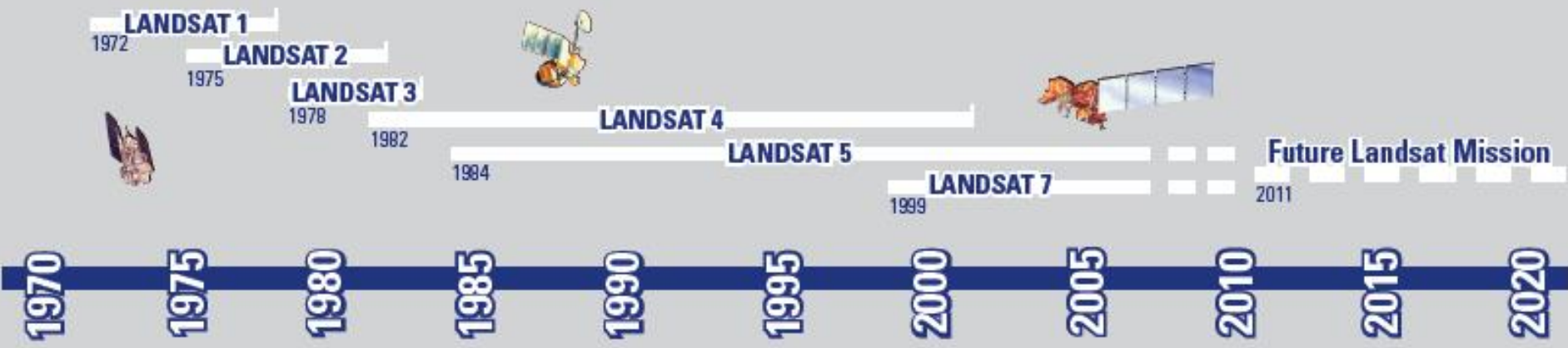

2002 – Landsat 5

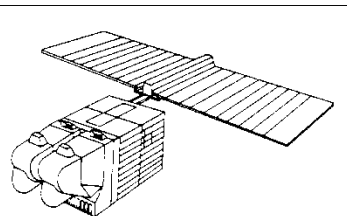
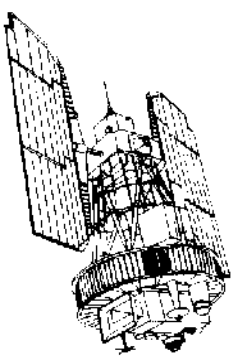
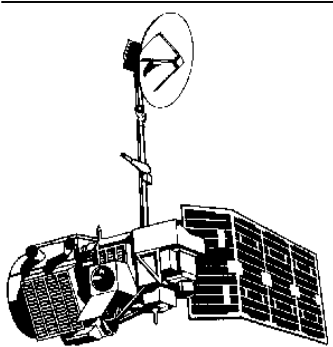
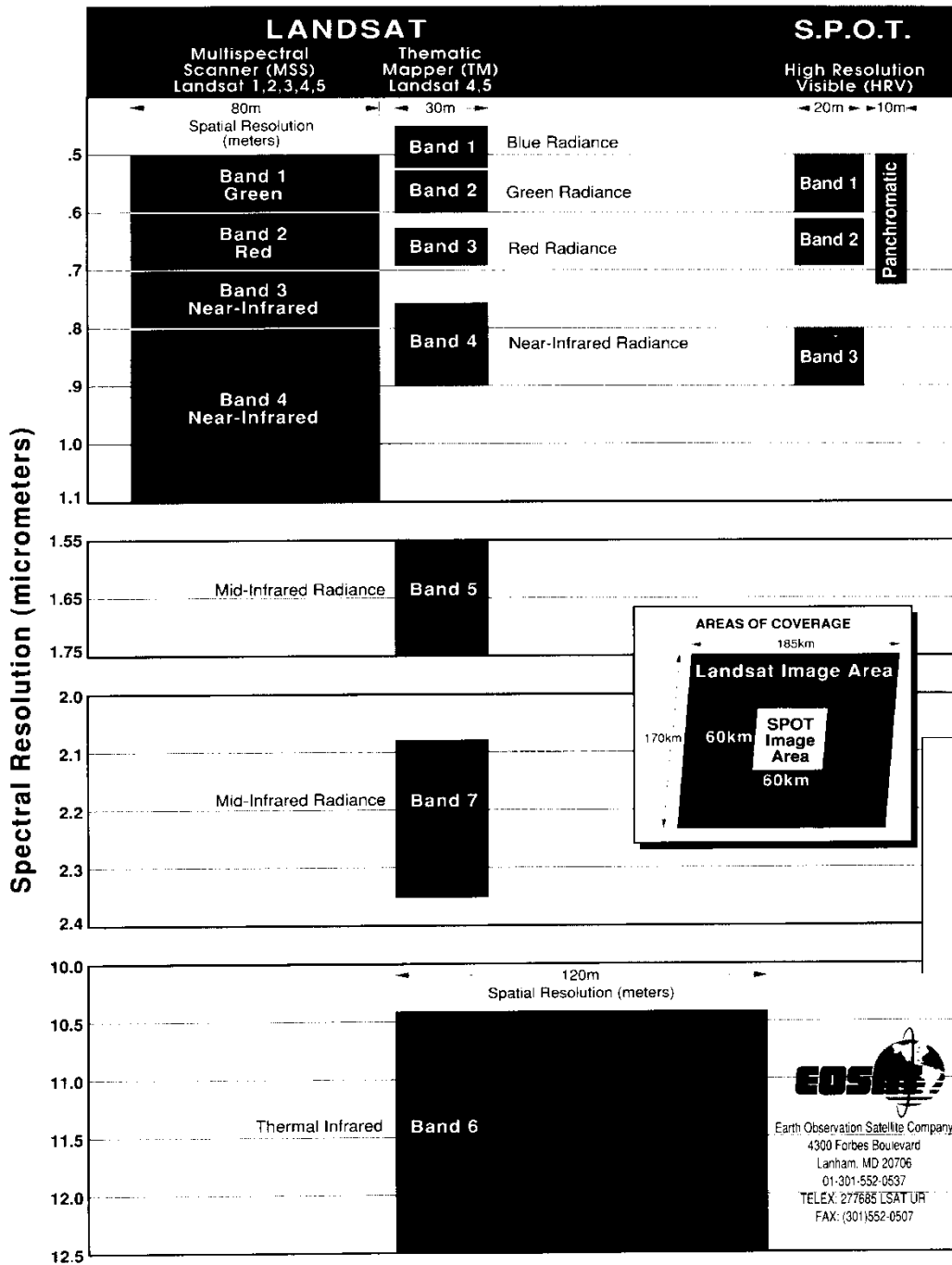

Mount St. Helens (Washington)

Grizzly Gulch Wild Fires (South Dakota)

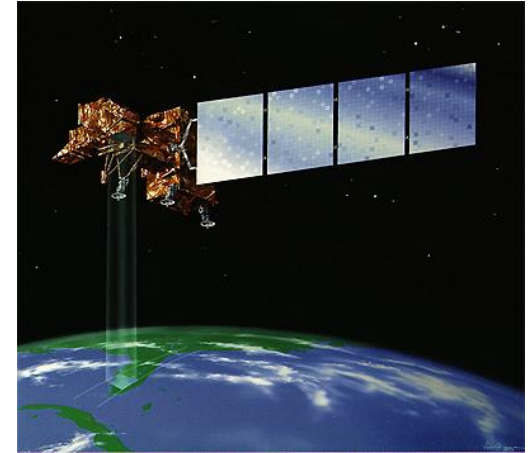

MULTISPECTRAL IMAGERY

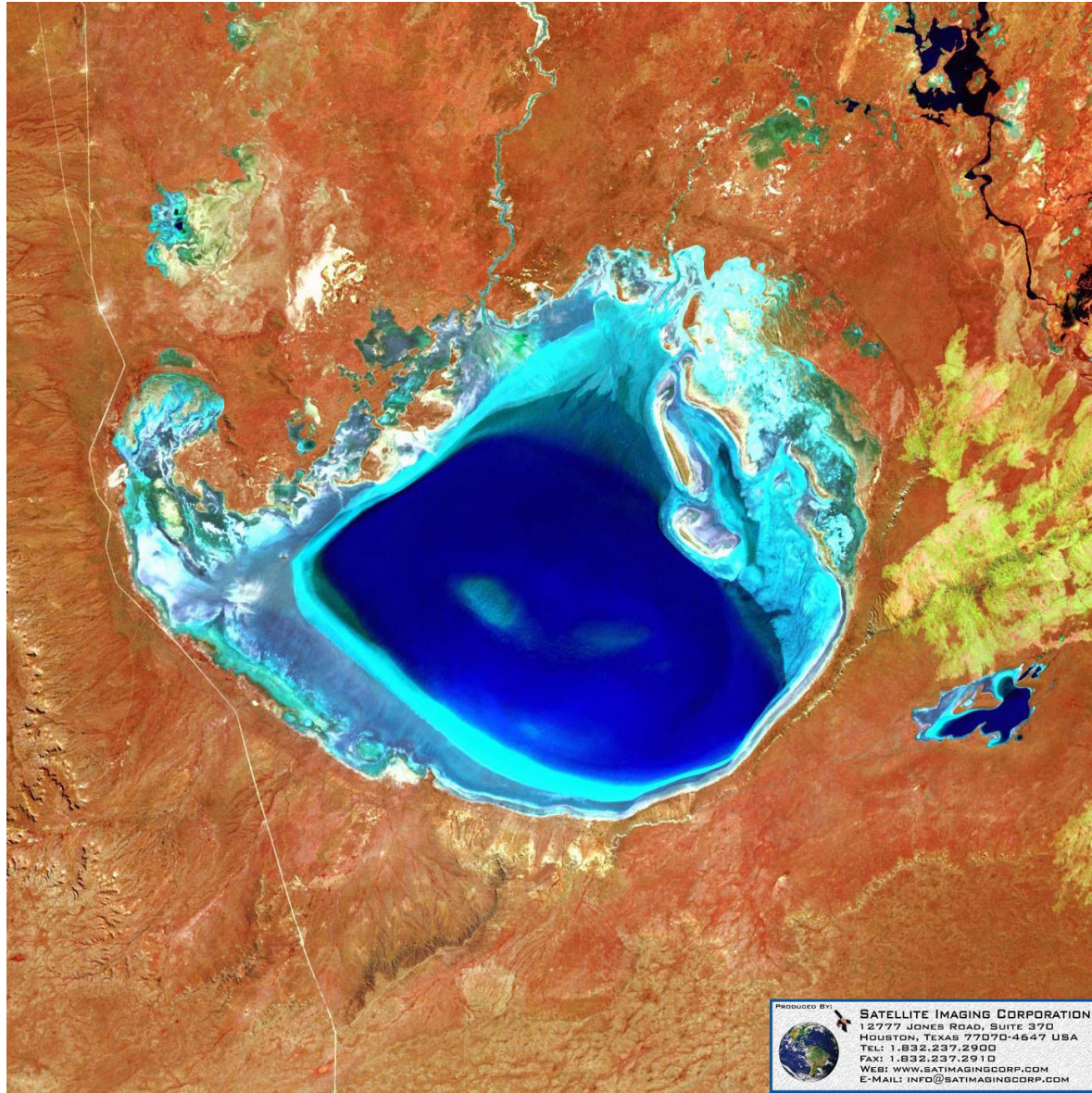

LANDSAT 7 +ETM

- Fellövés Április 15 1999
- Magasság 705 km
- napszinkron pálya
- Pálya szög 98.2 ± 0.15
- Keringési idő 98.9 perc
- Visszatérési idő 16 nap (233 pálya)
- Felbontás 15 - 90 m

Hidrología, Patagónia, Argentina

SPOT 6

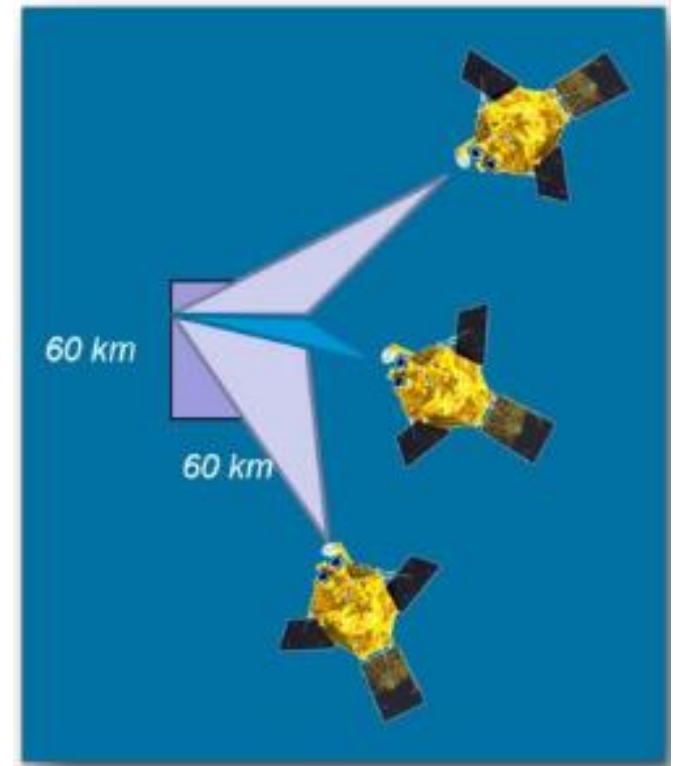
- Fejlesztő: francia CNES - Astrium
- Fellövés: 2012 Szeptember 9
- Felbontás
  - Pankromatikus sáv: 1.5 m
  - Multispektrális: 6 m
- Spektrális felbontás:
  - Panchromatic (450 – 745 nm)
  - Blue (450 – 525 nm)
  - Green (530 – 590 nm)
  - Red (625 – 695 nm)
  - Near-infrared (760 – 890 nm)
- Képméret : 60 km × 60 km
- Temporális felbontás : 26 napos visszatérési idő – napi felvételezési képesség

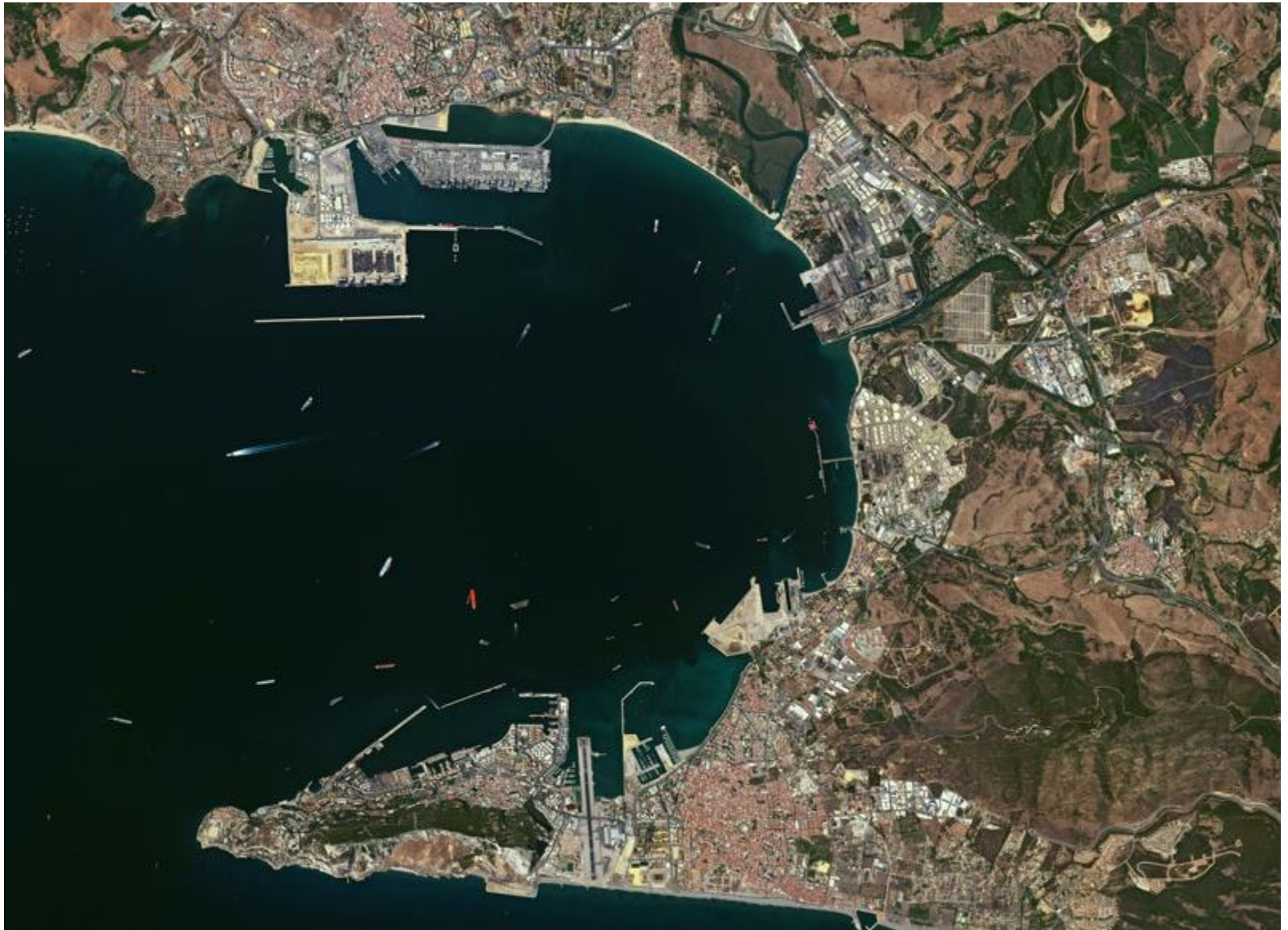

Spot 6: 3D modell

- Automatikus geometriai javított képek, Reference3D adatbázis alapján
- látószög: 30 - 45° nadírtól eltérő
- DTM előállítás: Sztereó-, trisztereó felvételi képesség 60 Km x 60 Km területről
- SPOT 7 (kilövés 2014) konstellációval napi lefedettség

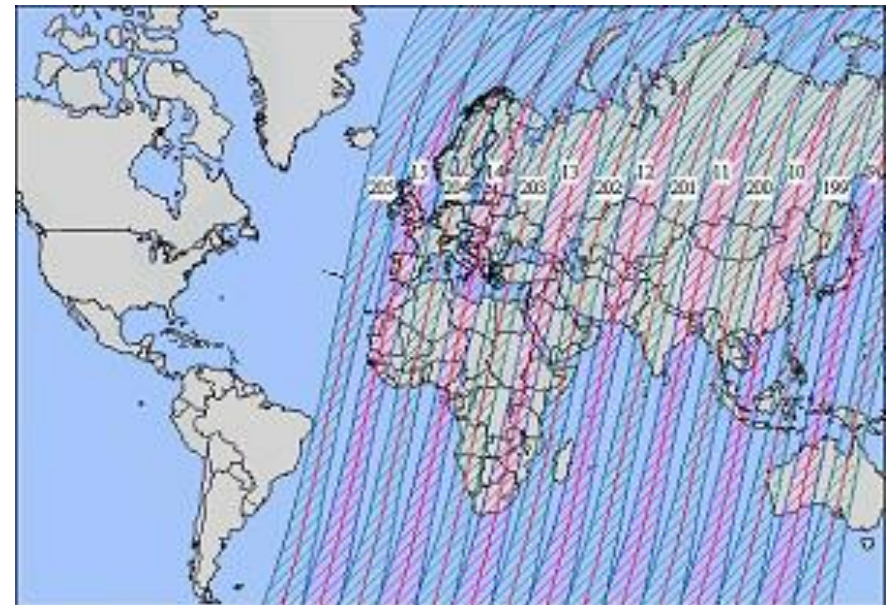
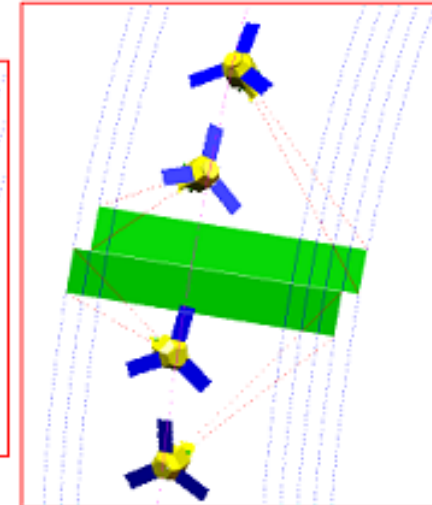
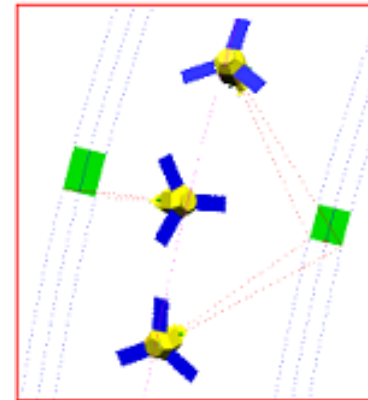

SPOT 6 Gibraltár-öböl

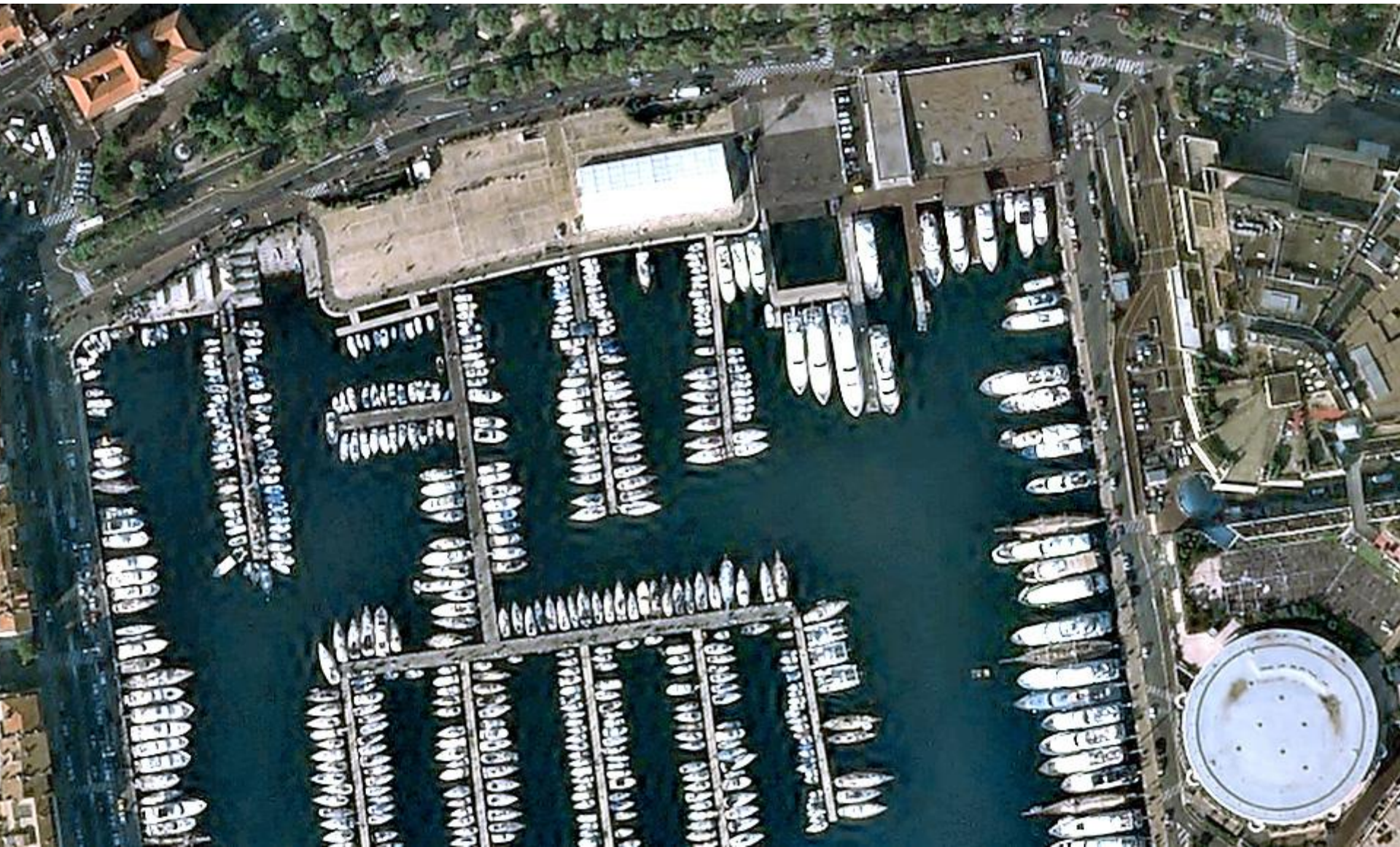

Pléiades 1 és 2

- Nagyfelbontású, optikai műhold konstelláció
- Európai civil- és katonai célokat szolgál
- Fellövés: December 17, 2011 Pléiades 1 és December 2, 2012 Pléiades 2
- 180° fázis eltolással biztosítja a napi felvételezést
- Visszatérési ideje 26 nap
- Fejlesztő: francia CNES – Astrium
- Európai fejlesztés az amerikai GeoEye-1 and WV-2 mintájára
- Felbontás
  - Pankromatikus sáv: 70 cm
  - Multispektrális: 2 m
- Spektrális felbontás:
  - Panchromatic (450 – 745 nm)
  - Blue (450 – 525 nm)
  - Green (530 – 590 nm)
  - Red (625 – 695 nm)
  - Near-infrared (760 – 890 nm)
- Sáv szélesség: 20 km

Pléiades 1, Cannes belvárosa

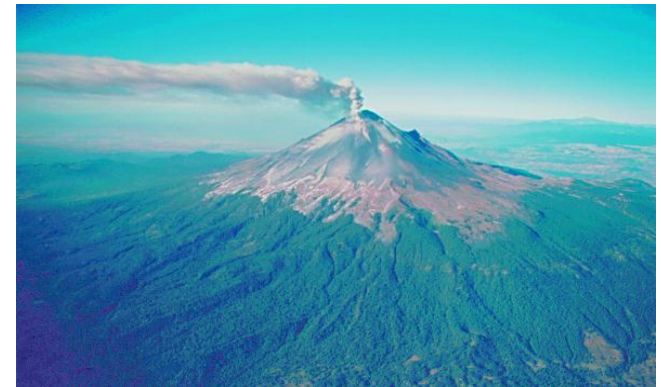
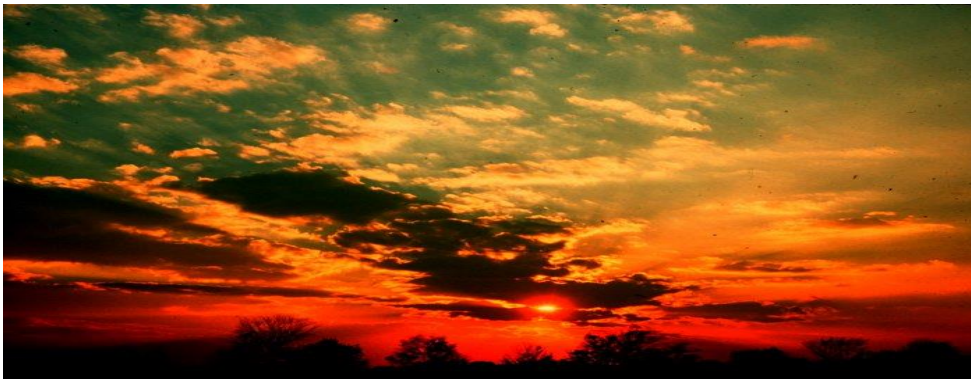

Alacsony felbontású optikai szenzorok

Moderate Resolution Imaging Spectroradiometer

MODIS

- teljes Földfelszín letapogatása napi gyakorisággal
- nagyléptékű, globális folyamatok nyomon követése
- légkörkutató

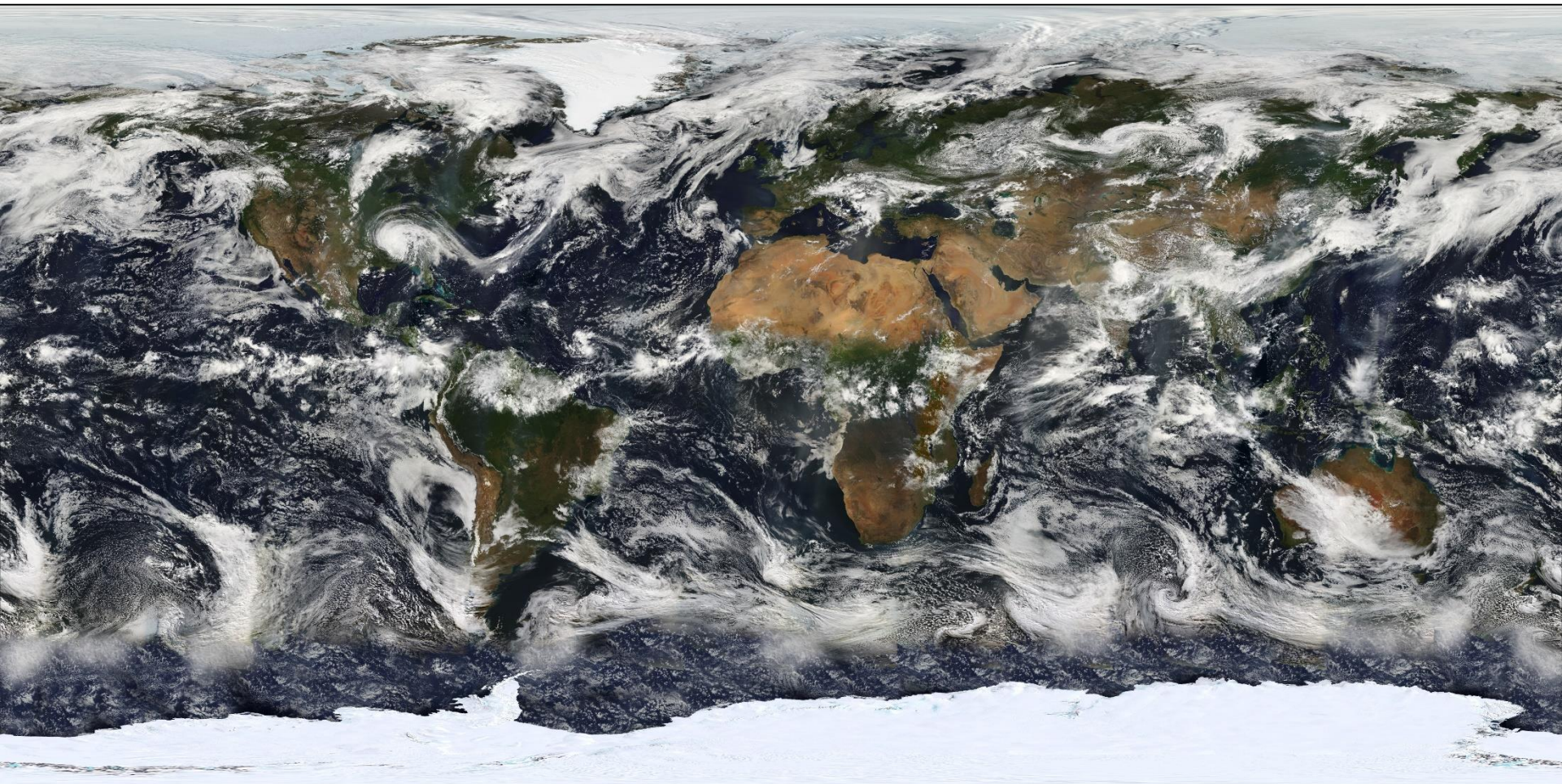

MODIS Terra/Aqua

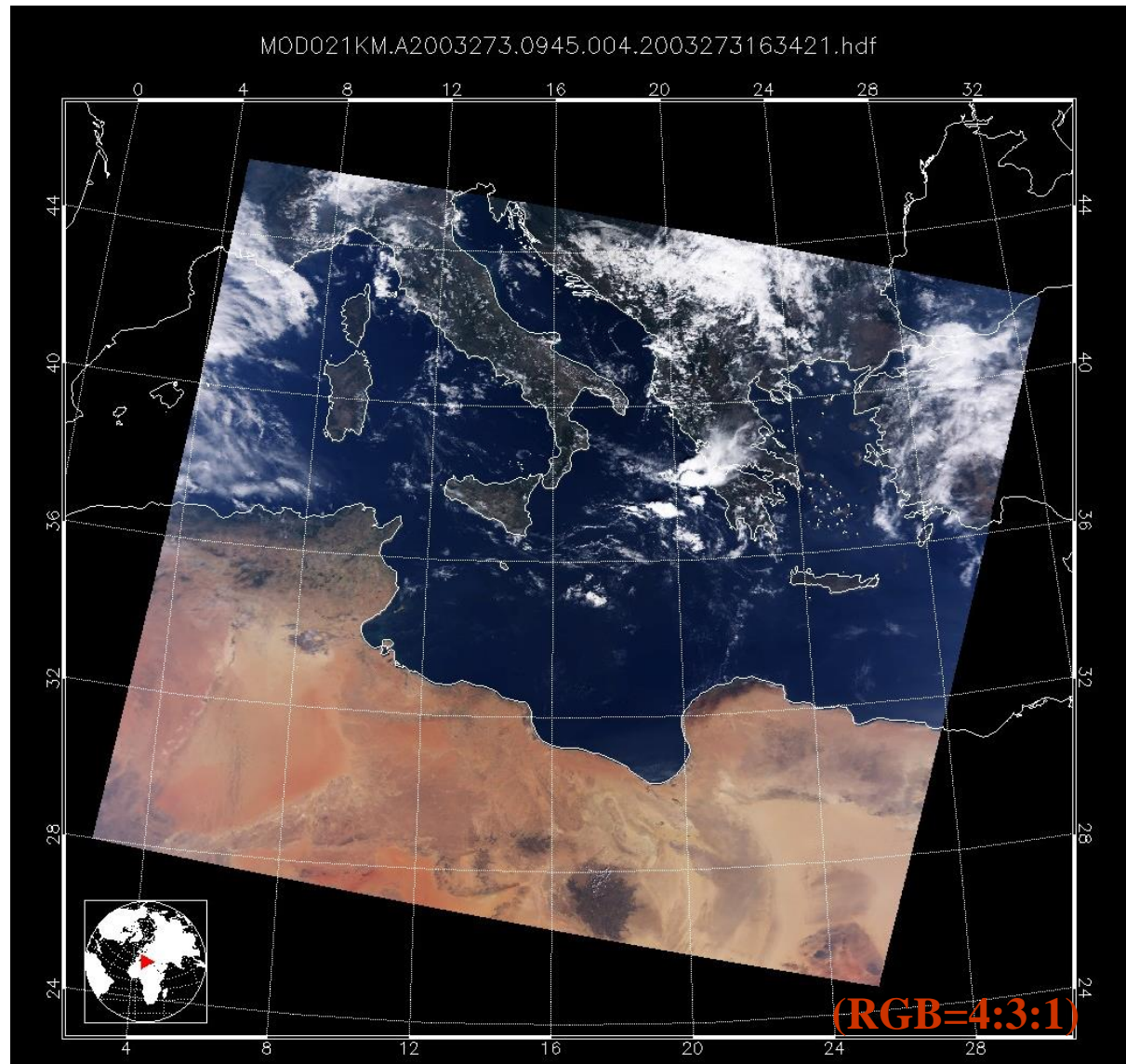
- Fejlesztő: NASA
- Fellövés:
  - 1999 Terra (EOS AM) platform
  - 2002 Aqua (EOS PM) platform
- Felbontás
  - 2 csatorna 250 m (látható, infravörös)
  - 5 csatorna 500 m
  - 29 csatorna 1 km
- Spektrális felbontás: 36 csatorna, 0.4 μm - 14.4 μm
- Letapogatás : 2330 km (cross track) by 10 km
- Temporális felbontás : 1,2 nap alatt teljes Földfelszín

„Egy nap alatt a Föld körül” MODIS mozaik

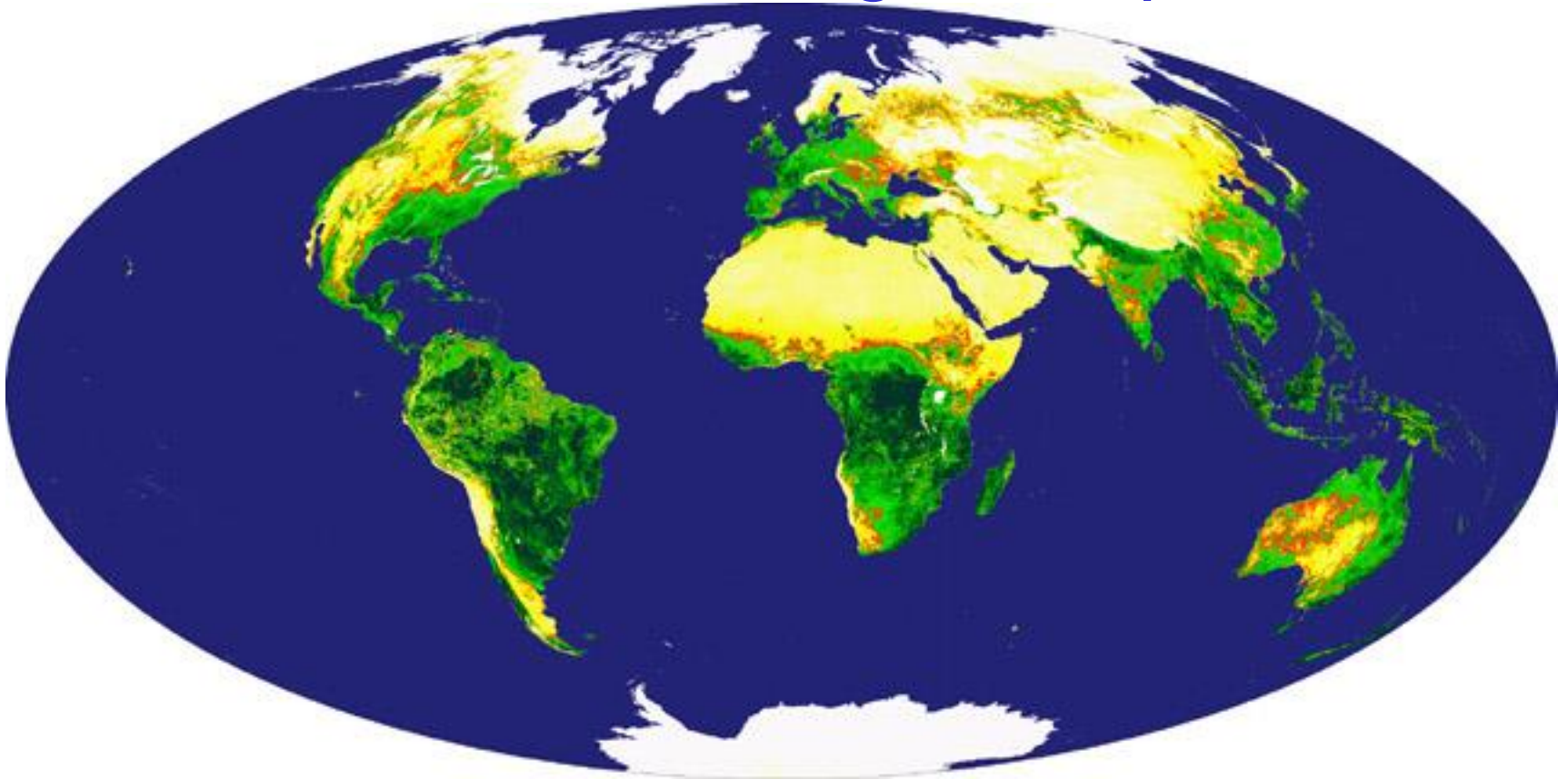
MODIS L1B Granule Images

<https://lance.modaps.eosdis.nasa.gov/realtime/>

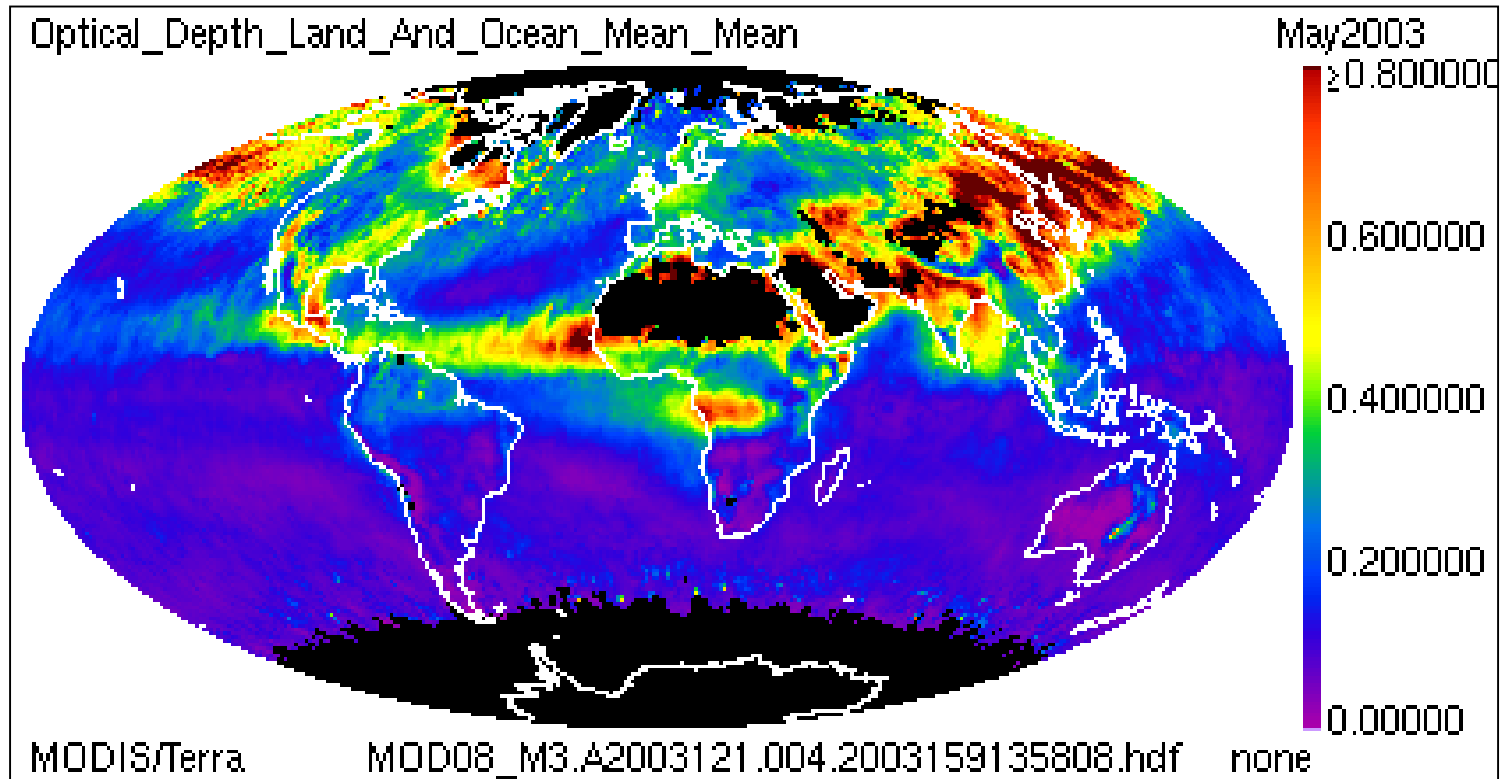
The screenshot displays the NASA Real-time MODIS Rapidfire interface. At the top, the browser address bar shows the URL <https://lance.modaps.eosdis.nasa.gov/realtime/> and the search bar contains the text "modis rapidfire". The main content area is a grid of satellite images, each with a timestamp in UTC. The images show various views of Earth, including cloud cover and landmasses. A globe icon is visible in the center of the grid, representing the current view. The timestamps range from 17:05 UTC to 00:35 UTC in the first row, 18:35 UTC to 00:30 UTC in the second row, 18:30 UTC to 00:25 UTC in the third row, and 18:25 UTC to 00:20 UTC in the fourth row. The bottom of the page shows a partial URL: https://lance.modaps.eosdis.nasa.gov/cui-bin/imanerv/single.cgi?image=c-refl2_143_A2016102121000-2016102121500_2km.inr and a timestamp of 08:30 UTC.

Remote Sensing Examples

- Global maps of vegetation from MODIS instrument
- modis.gasfc.nasa.gov

Remote Sensing Examples

MODIS Terra Aerosol Optical Properties for May 2003 (Monthly Global Product)

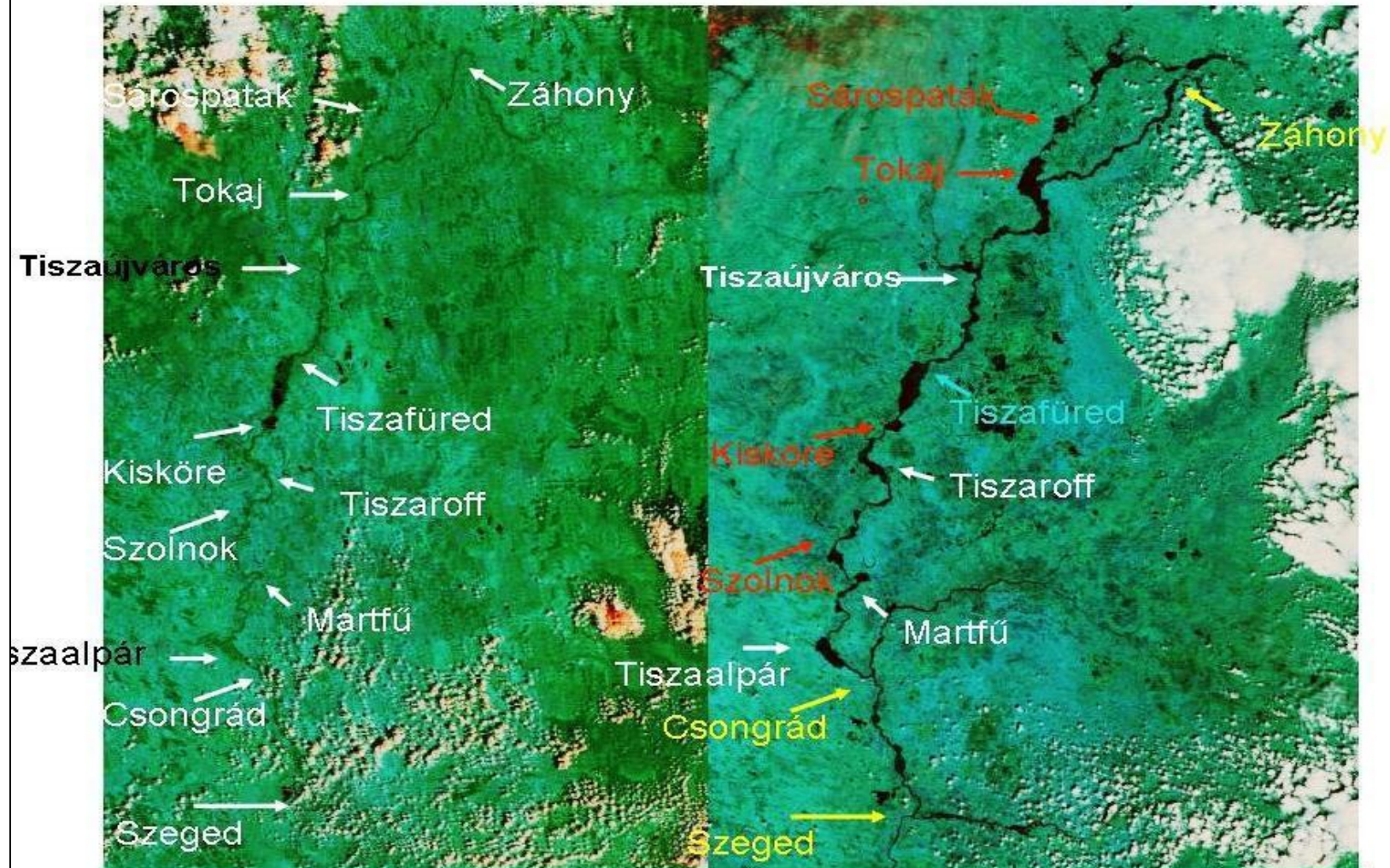
Aerosol Optical Thickness at 0.55 micron derived from MOD04_L2

Tisza árvízi helyzete 2006. Április 8. Szombat

Tetőzés: Tokaj 2006.04.08 12:00 892 cm

2003. Augusztus 2. Normál vízállás

2006. Április 8. 11:35 Árvízi helyzet

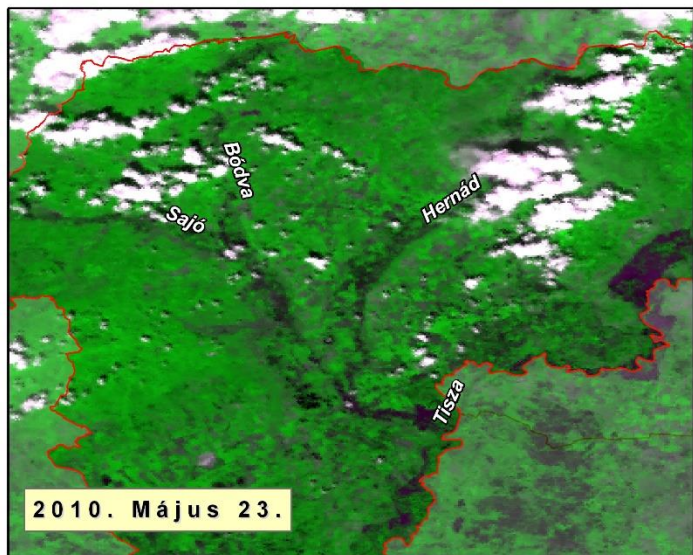

I. fokú Árvízi készültség : (kék)

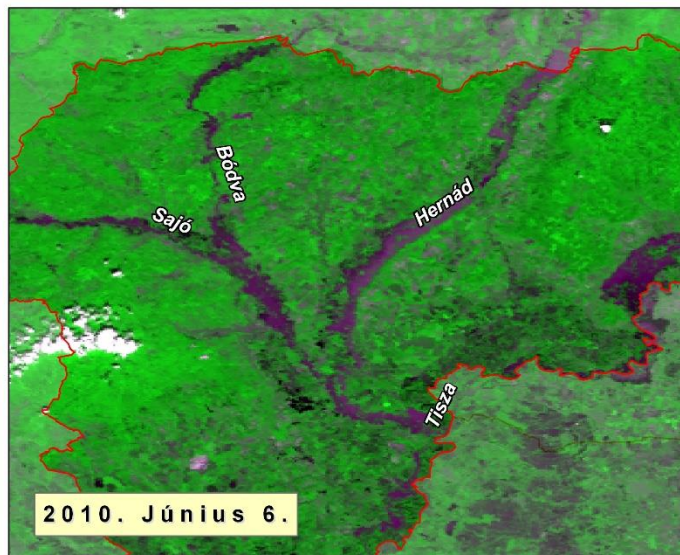
II. fokú Árvízi készültség: Záhony (sárga)

III. fokú Árvízi készültség: Tokaj (piros)

Első árhullám

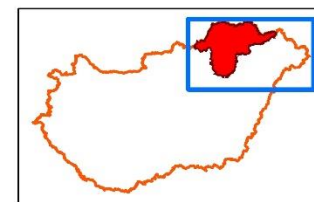
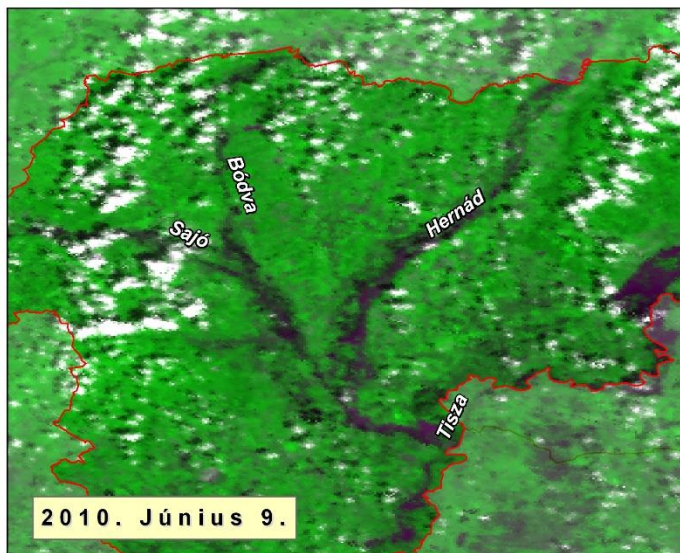
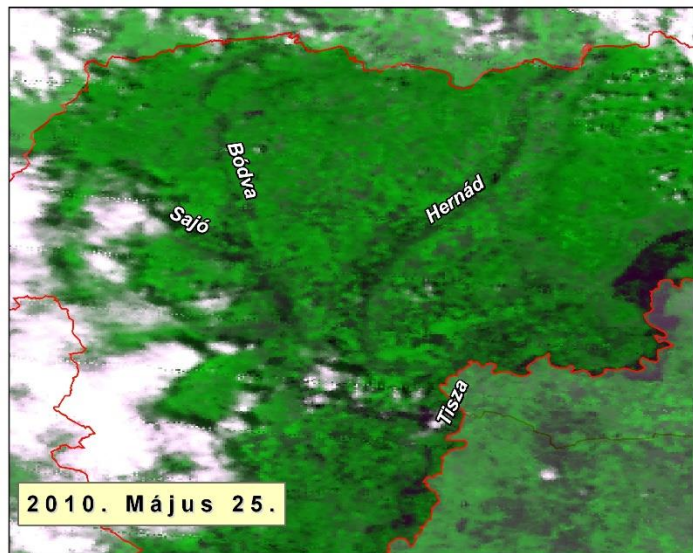

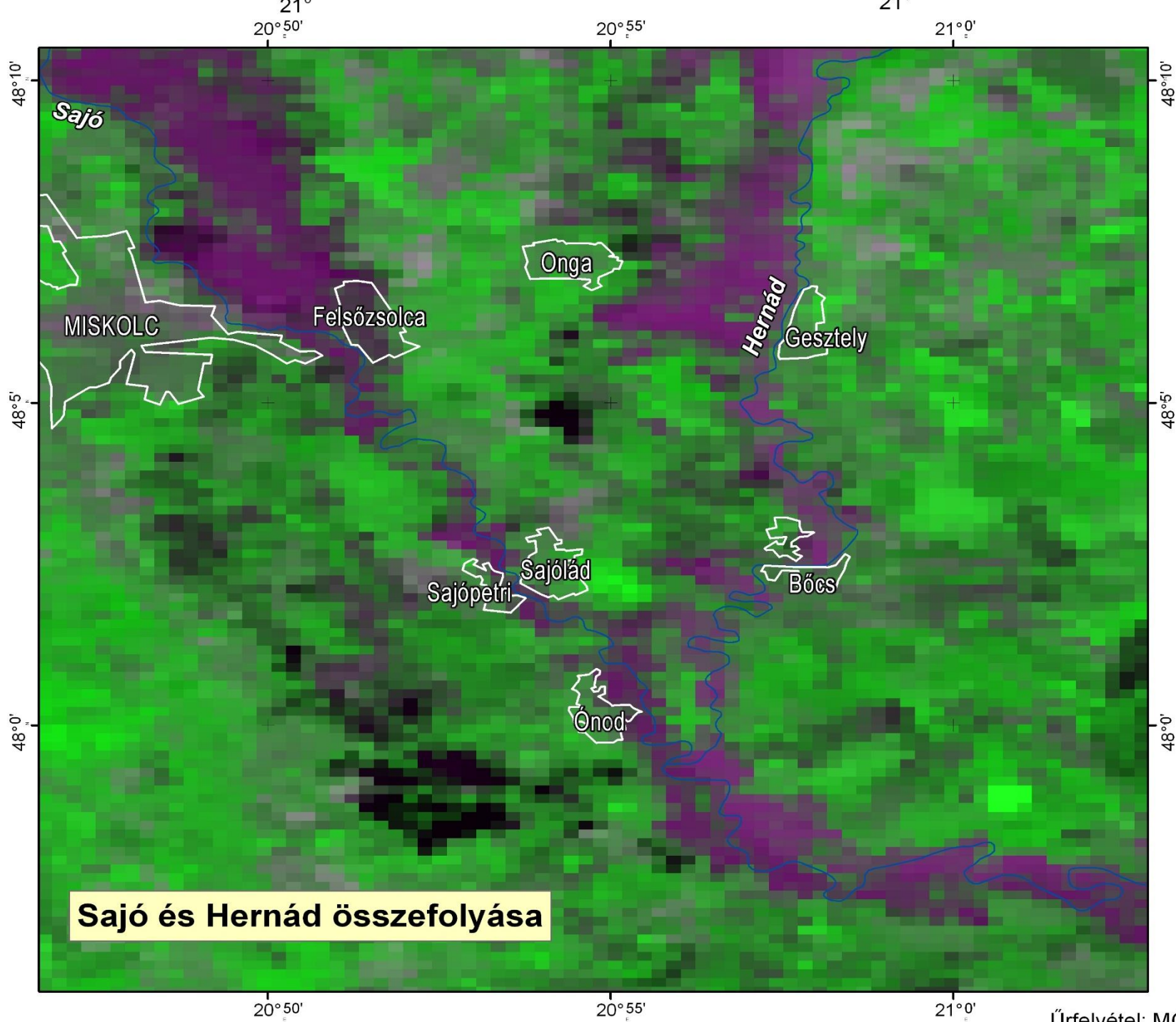
Második árhullám

Borsod megyei árvízi helyzet űrtérképe

2010 május-
június

ENVISAT műholdprogram

- Fejlesztő: Európai Űrügynökség (ESA)
- Felsővétel: 2002 március (Francia Guayana)
- Kommunikáció elvesztése: 2012 április (űrszemét)
  - 9 különböző szenzor
  - MERIS (soros szkennel)
- Magasság: 790 km
- Felbontás 300m
- Spektrális felbontás: 15 csatorna, látható, infravörös
- Képméret :1150 km
- Temporális felbontás : 3 nap alatt teljes Földfelszín

Kanári-szigetek erdőtűz Tenerifén 2007

